

Groninger bijbelleesrooster: Matteüs t/m Handelingen

Matteüs 1

Matteüs noemt vier vrouwen: Tamar, Rachab, Ruth en 'de vrouw van Uria', allemaal met een geschiedenis. Toch heeft God hen uitgekozen als stammoeder van Christus: typerend voor God, en daarom is er hoop voor ons, zondige mensen. Matteüs verdeelt de periode vóór Christus in 3x14 geslachten, want de schrale tijd na de ballingschap was even nodig voor Christus' komst als de roemruchte tijden van Abraham en David: Gods gunst hangt niet af van onze prestaties. En dan komt Jozef. Hij wilde Maria de vrijheid teruggeven toen hij merkte dat de Geest beslag op haar had gelegd. Toch moest hij, zoon van David, Jezus als zoon adopteren: God wilde zijn beloftes over Davids huis per se vervullen.

Matteüs 2

Een scherpe tegenstelling: heidense tovenaars knielden neer bij het kind Jezus; maar bijbelkenners, voorgangers in het geloof, bleven ongeïnteresseerd thuis. Een beeld dat we telkens tegenkomen: de eersten worden de laatsten. De moordlustige Herodes bewijst hoe Jezus van meet af vijandschap opriep, maar God zette zijn plan met het kind onstuitbaar door: via Egypte kwam Jezus in Nazaret.

Matteüs 3

Het liefste dat God wil is dat wij ons aan Hem gewonnen geven. Daarom laat Hij ons telkens zijn Woord horen. Om die reden liet Hij Johannes optreden. Zijn boodschap was streng, maar daarmee wilde God de mensen klaar maken voor Christus' komst. Vanuit de hemel sprak God ook zelf: 'Dit is mijn Zoon!' Daarin zit de oproep opgesloten: 'Vertrouw je toe aan Hem. Dan vind ik ook vreugde in jou!'

Matteüs 4

Voordat Jezus ging optreden heeft God Hem een soort examen afgenomen: Hij moest zich verweren tegen duivelse aanvallen. Maar met het schild van het geloof en het zwaard van de Geest, Gods Woord (Ef.6:16-17) sloeg Hij die aanvallen af. Christus is daarmee een redder die kan meevoelen met ons als de duivel ons verleidt. Meteen na zijn 'examen' begon Jezus rond te trekken met zijn boodschap.

Matteüs 5:1-20

Zoals God de Tien Geboden begint met zijn gunst ('Ik ben jullie God en heb jullie bevrijd'), zo begint Christus de zgn. Bergrede met variaties op het thema: 'Gelukkig ben je als je het van God verwacht, want met God kom je niet bedrogen uit.' Dan pas volgt de opdracht om licht voor de wereld te zijn. Een bevrijdende volgorde: we mogen ons gedragen weten door God en daardoor is het haalbaar om Christus na te volgen in zijn gehoorzaamheid aan God.

Matteüs 5:21-48

We zijn niet klaar als we ons aan de letter van de geboden houden of als we onze liefde beperken tot ons eigen kringetje. We moeten recht doen aan de volle reikwijdte van de geboden. Christus bindt ons dat op het hart in de vorm van spreuken die tot nadenken dwingen. Zo wil Hij ons ertoe bewegen royaal met de geboden om te gaan.

Matteüs 6

Bidden en vasten mogen geen publieke actie zijn om te showen hoe vroom we zijn. Het zijn omgangsvormen in onze persoonlijke relatie met God. Daarbij kan hebzucht een stoorzender zijn, want dan zoeken we ons houvast bij ons inkomen, ons bezit. Natuurlijk is het begrijpelijk dat wij, kwetsbare mensen in een bedreigende wereld, ons zorgen maken. Maar, zegt Christus, God is er en Hij zorgt.

Matteüs 7

We mogen niet uit de hoogte oordelen als zouden wij beter zijn dan de ander. Bidden we God om wat we nodig hebben als kind van Hem, dan zal God ons nooit in de steek laten. Het is belangrijk dat te weten, want gehoorzamen aan God lijkt op het gaan door een smalle poort. Maar op die manier brengen we goede vruchten voort en bouwen we op een degelijk fundament.

Matteüs 8:1-27

Door zijn wonderen maakte Christus zijn tijdgenoten duidelijk wie Hij is: Gods Zoon, die macht heeft over alles. Ook maakte Hij zichtbaar waar Hij heen wil: een wereld zonder ziekte, zonder destructieve krachten in de natuur, zonder de invloed van de duivel. Nog steeds werkt Christus aan die toekomst.

Matteüs 8:28-9:17

Bij Matteüs gaat het maar door: de prediking en wonderen van Jezus. Daarmee gunt Jezus ons een blik in zijn hart. God is kennelijk uit op de redding van mensen, op hun welzijn.. En daarbij ziet Hij zelfs de afzonderlijke mens; vandaar Jezus' keuze van die ene tollenaar, Matteüs.

Matteüs 9:18-10:15

Als Jezus redding betekent, moet je bij Hem zijn. Dat had die bloedvloeiende vrouw begrepen; vandaar dat zij alles op alles zette om maar contact te maken met Jezus: ter navolging. En dan ondervind je Gods 'ontferming' (9:36): het kernwoord van Christus' optreden. Bemoedigend voor mensen die zich afhankelijk weten. En in die ontferming is Christus royaal: toen al stuurde Hij er mensen op uit om anderen erbij te roepen.

Matteüs 10:16-42

Delen in Christus' ontferming is een bemoedigende ervaring. Maar de keerzijde hiervan kan zijn: vijandschap van je omgeving, onenigheid in de familie, strijd en pijn om trouw te blijven aan Christus, en zelfs: je leven verliezen. 'Vrede op aarde' zongen de engelen in de kerstnacht, maar die vrede wordt pas allesomvattend door veel moeiten heen. Maar eens zullen Gods kinderen die vrede ervaren.

Matteüs 11

Zonder aarzeling had Johannes Jezus als de Christus aangewezen. Maar in de gevangenis nadenkend kon hij Jezus' optreden moeilijk rijmen met wat hij verwacht had. Jezus gaf hem toen weer houvast door Gods Woord aan te halen. En dan volgt die ernstige waarschuwing: als je veel van God hebt ontvangen maar toch jezelf afsluit, neemt God dat extra hoog op. Maar geef je gehoor, dan kun je al je lasten bij Hem neerleggen.

Matteüs 12:1-37

De spanning loopt steeds verder op tussen Jezus en de 'geestelijke' leiders. Onthutsend is het om te zien hoe zij zich met beroep op Gods sabbatsgebod sterk willen maken tegen Jezus (12:1-19). Wie Jezus' werk aan de duivel gaat toeschrijven, begaat een onvergeeflijke zonde. Zo loop je zelf over naar de kant van de grote vijand (12:22-37).

Matteüs 12:38-13:23

Nota bene, mensen die zo dicht bij het vuur zitten, blijven zich verzetten tegen Christus (12:38-42). Laten ze oppassen dat het niet van kwaad tot erger gaat (12:43-45). Het gaat niet om de familieband met Jezus, maar om de geestelijke band die door gehoorzaamheid wordt gelegd (12:46-50). De gelijkenis van het zaad maakt duidelijk hoe belangrijk het is om echt te luisteren en te gehoorzamen. Let er ook eens op dat de gelijkenissen niet alleen dienen om te verduidelijken, maar ook om te verhullen. Wie zijn oren toestopt, kan met doofheid geslagen worden (13:1-23).

Matteüs 13:24-58

In de afsluiting van dit gedeelte over de gelijkenissen blijkt dat de mensen die Jezus hebben zien opgroeien niet in Hem geloven. Daardoor zullen zij niet delen in de zegeningen van zijn Koninkrijk. Veel van de gelijkenissen van het Koninkrijk maken duidelijk dat het Koninkrijk alles te maken heeft met het oordeel van God: wanneer het Koninkrijk komt valt de definitieve scheiding. Zorg dat je voor die tijd al je kaarten op Jezus gezet hebt!

Matteüs 14

Dat de vijandschap tegen het evangelie menens is blijkt uit de laffe moord op Johannes de Doper. Jezus zoekt in reactie daarop de luwte op, maar het is Hem niet vergund, zijn populariteit bij het gewone volk neemt snel toe. Stel je voor: tienduizenden mensen die Hem op de voet volgen. En voor allen heeft Hij aandacht. Ondertussen blijkt het vertrouwen van zijn meest nabije volgeling Petrus –ondanks de heerschappij van Hem over water en wind- toch nog heel wankel.

Matteüs 15

Let in dit hoofdstuk eens op de grote verscheidenheid aan emoties die Jezus toont: verontwaardiging, boosheid, felheid (15:1-20), schijnbare onverschilligheid –maar die schijn bedriegt gelukkig- (15:21-28), zorgzaamheid (29-39). Welke gevoelens zou Hij momenteel jegens u hebben?

Matteüs 16

Weer een hoofdstuk vol contrasten: 'geestelijke' leiders die Jezus ten val willen brengen, en zijn nabije volgelingen die het Grote Goddelijke Geheim van Jezus hebben ontdekt: U bent de Messias. Overigens moeten zijn leerlingen nog veel leren: de Messias gaat een lijdensweg tegemoet. En zijn volgelingen eveneens!

Matteüs 17:1-23

Op de berg zien we een stukje hemel op aarde: Christus stralend in het middelpunt, met de vertegenwoordigers van het Oude Testament (wet en profeten, Mozes en Elia) en het Nieuwe Testament (de apostelen) om Hem heen (17:1-13). Terwijl Jezus als het ware even in de hemel is, zijn z'n leerlingen door gebrek aan geloof niet in staat zijn kracht in te roepen voor mensen in nood (17:14-20). Voor Jezus definitief zijn hemelse glorie ontvangt, is het nodig dat Hij eerst vermoord wordt (17:21-23).

Matteüs 17:24-18:14

Jezus die geen vreemde is in de tempel, maar kind aan huis bij God, betaalt toch de belasting voor zichzelf en zijn leerling. Hij leert zijn volgelingen om niet zichzelf belangrijk te vinden maar de ander, speciaal de kleintjes. Wees streng voor jezelf in je strijd tegen de zonde, en wees zuinig op anderen. Zo zuinig als de goede herder is op zijn schapen, stuk voor stuk.

Matteüs 18:15-35

Hier vinden we de bekende "regel van Matteüs 18". Hebt u die regel wel eens toegepast in uw eigen gemeente? En kent u zelf de ervaring van opluchting als God uw schuld vergeeft? Wat zegt het u dat in dit verhaal onze schuld vergeleken wordt met een bedrag van miljoenen? Kun je de woede van de koning begrijpen?

Matteüs 19

Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Dat geldt voor echte trouw in je huwelijk ook als het moeilijk wordt (19:1-12); het geldt voor de toegang tot het koninkrijk van God: die wordt je gegeven als je wordt als een kind (19:13-15); maar wie denkt dit met zijn prestaties te verdienen, komt er nooit binnen (19:16-26); in de navolging van Christus zul je veel moeten laten staan, maar je krijgt er alles voor terug (19:27-30).

Matteüs 20:1-19

We voelen waarschijnlijk wel mee met de mensen die mopperen dat ze niet méér uitbetaald krijgen terwijl ze wel méér gewerkt hebben. De achtergrond van deze gelijkenis is het onbegrip dat Jezus ontmoette toen Hij de genade zo royaal uitdeelde, ook aan mensen die er in hun leven een potje van gemaakt hadden. Vraag aan u: na een lang leven in dienst van de Here, met tal van ontberingen, mag u het Rijk van God binnengaan. Hoe kijkt u dan naar hen die op het nippertje gered worden, en die dan even royaal beloond worden dankzij de goedheid van de Heer?

Matteüs 20:20-34

Onderweg naar zijn kroning in de koningsstad Jeruzalem (aan het kruis!) leert Jezus ons dat volgelingen van de koning volgelingen in nederigheid moeten zijn. Deze koning heeft, in tegenstelling tot zijn enthousiaste volgelingenschare, persoonlijke belangstelling voor twee blinde bedelaars die schreeuwen om aandacht.

Matteüs 21:1-27

Stel je voor: je woont zelf in Jeruzalem en je ziet Jezus met een superenthousiaste aanhang de stad binnenkomen, als koning in glorie en bescheidenheid. Hoe zou u reageren? Het is niet vanzelfsprekend dat je zelf ook enthousiast wordt. Je kunt ook kregelige vragen gaan stellen: wie bent U dat U dit doet? Het is duidelijk: wilt u zich onderwerpen aan hem of probeert u zich overeind te blijven?

Matteüs 21:28-46

Twee gelijkenissen maken hetzelfde duidelijk: binnen het ene volk van God heb je ja-zeggers en ja-doeners. Op dat laatste komt het aan. Het gaat niet om je goede positie in de kerk, maar om je goede daden. Wie blijft weigeren te gehoorzamen, zal stuklopen op Christus, de hoeksteen die God uitkoos.

Matteüs 22

Een koning richt een bruiloftsdiner aan voor zijn zoon. Dé Zoon is Jezus. De Joden bedanken voor de uitnodiging. Het feest is voor zondaren. Zij zijn blij als God hen roept en maken zich klaar voor de Bruiloft.

Joodse leiders proberen Jezus te vangen met woorden: 1. Farizeeën willen Hem een uitspraak ontlokken over de belasting aan de keizer; 2. Sadduceeën willen Hem in verwarring brengen door een kwestie over de opstanding; 3. Farizeeën komen met de vraag naar 'het grote gebod'; 4. Jezus zelf neemt het initiatief met een vraag over de Zoon van David.

Matteüs 23

Jezus spreekt zijn dreigend 'wee u!' over Schriftgeleerden en Farizeeën. Zij die het Woord moesten uitleggen, hebben gezorgd dat de schare de wet niet kent. Ze hebben zich vastgespijkerd aan uiterlijkheden, terwijl zij van binnen vol wetteloosheid zijn. In plaats van de poort naar Gods rijk te openen hielden zij de deur dicht. Jeruzalem, Jeruzalem...

Matteüs 24:1-28

Nog terwijl Jezus zich binnen het tempelcomplex bevindt, kondigt Hij de verwoesting ervan aan. Voor het besef van zijn leerlingen hield de val van de tempel direct verband met de komst van de Messias en het einde van de wereld. Vandaar hun vraag: wanneer zal die heerlijke toekomst aanbreken? Maar Jezus leert hen dat beide gebeurtenissen ver uit elkaar liggen. Tot vers 13 spreekt Hij over wat zijn leerlingen straks te wachten staat, vanaf vers 15 over de verlossing van zijn kerk bij de val van Jeruzalem.

Matteüs 24:29-51

Na Jeruzalems val gaat het regelrecht ('terstond') naar het einde van de wereld, ook al kan het nog lang duren. Christus komt op een wijze die de kosmos doet beven. De gelijkenis van de vijgeboom is bemoedigend: wie de bladeren ziet uitlopen, weet dat de oogsttijd komt! Alleen de Vader weet het moment van Christus' verschijning. Zijn komst zal rampzalig zijn voor wie er niet mee rekenen, en zal plotseling gelovigen en ongelovigen scheiden. Daarom: 'Waakt!' Gelukkig is de betrouwbare knecht, de slechte wordt overvallen door de oordeelsdag.

Matteüs 25:1-30

De 1^e gelijkenis is een illustratie bij wat Jezus hiervoor gezegd heeft. De tijd tot zijn komst is een proeftijd, zodat duidelijk wordt wie dwaas is en wie wijs. Wie wijs zijn zullen er alles aan doen om hun geloof op peil te houden, zodat zij straks niet te laat zijn. De 2^e gelijkenis sluit hierbij aan. Ieder krijgt een andere taak en verantwoordelijkheid. Ieder moet straks rekenschap afleggen. Aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal ook veel worden gevraagd. Wie lui is, staat er straks buiten.

Matteüs 25:31–26:16

Wanneer Christus komt, zal Hij een ieder vergelden naar zijn werken. Vandaag al valt de beslissing of zijn komst voor ons een feest wordt of niet. Vervolgens doet Jezus een opvallende uitspraak: Hij maakt de dag en de wijze van zijn sterven bekend. Het moment van zijn verschijning in heerlijkheid is pas te verwachten na zijn dóód! Deze ster van Jezus' plan schittert boven het aardse, duistere tafereel: leiders die een list beramen, leerlingen die een gelovige vrouw hinderen, één van de twaalven die een complot smeedt.

Matteüs 26:17–46

Het laatste Pascha wordt voorbereid. Jezus voorzegt het verraad. Brood en wijn maakt hij tot tekens van zijn naderend sterven. Jezus belicht vanuit de Schriften hoe de Herder alleen moet blijven, wanneer Gods slagen vallen. Maar... op het sterven volgt de opstanding! Petrus zal zijn hoge toon moeten laten varen voordat de haan de volgende dag aankondigt. Jezus lijdt alleen, zijn leerlingen slapen. Gesterkt door het gebed wekt Hij hen omdat nu het uur is aangebroken voor de overlevering.

Matteüs 26:47–75

Judas' kus is het teken om Jezus gevangen te nemen. N.a.v. het agressieve gedrag van een leerling, benadrukt Jezus nog eens dat de Schriften vervuld moeten worden. De leerlingen slaan op de vlucht. De schapen worden verstrooid (26:31!).

Jezus wordt verhoord door de hogepriester. Petrus moet antwoorden op de vragen van de slavinnen van de hogepriester. Jezus antwoordt met een eed. Petrus met een meened. Voor Jezus loopt het uit op een zeer bitter lijden, voor Petrus op een bitter wenen.

Matteüs 27:1–26

Jezus gaat lijden als de Rechtvaardige. Judas komt tot de erkenning dat hij 'onschuldig bloed' heeft ver-raden. De vrouw van Pilatus noemt Jezus een 'rechtvaardige'. Pilatus moet dit ook zelf beamen. Uit angst voor oproer geeft hij de joden hun zin en geeft bevel Jezus te kruisigen.

Matteüs 27:27–44

Een hel van spot komt over de Koning der Joden. De soldaten spelen hun spel: Jezus wordt uitgedost als spotkoning (zie Ps 22: 8). De wijn met gal is de vervulling van Ps 69:22. De verdeling van Jezus' kleren d.m.v. het lot is de vervulling van Ps 22:19. De beschuldiging boven het kruis is de bijtende spot van Pilatus (Joh. 19:19 – 22). Ook met woorden van Ps 22: 9 wordt Jezus als gekruisigde gehoord (vs. 43).

Matteüs 27:45–66

De zonsverduistering was bewijs van Gods toorn. Jezus werd door zijn Vader prijsgegeven aan de verschrikkingen van de hel. Als het licht wordt, schreeuwt Hij Ps 22:2a uit. Niet als klacht maar als beroep op zijn Vader: "Ik heb uw toorn ondergaan. Nu is er toch geen reden meer Mij te verlaten?" Nu begint Jezus' rechtvaardiging. De hoofdman bij het kruis komt tot een prille belijdenis. Het tempelgordijn scheurt, rotsen splijten en graven breken open. Die onder misdadigers gerekend werd, is bij de rijke in zijn dood geweest (Jesaja 53: 9).

Matteüs 28

De goede Herder heeft de dood overwonnen. Hij neemt zijn herdersstaf weer op. Hij kan weer vóór(op)gaan. Verbroken verhoudingen worden hersteld, verstrooide schapen bijeengebracht. De Raad brengt voor grof geld een lastercampagne op gang. Maar daar, waar de vergadering van de kudde begon, in het Galilea der heidenen, trekt de Herder zijn leerlingen samen en geeft hun als zijn apostelen zijn zendingsbevel. Als Israël niet luistert, dan gaat het evangelie de wereld in!

Marcus 1:1-28

Het evangelie van Jezus Christus (1:1). Groot Nieuws voegt toe: Zoon van God. Terecht. Marcus gaat de blijde boodschap over Jezus Christus, Zoon van God, vertellen, beknopt en vol vaart. Hij zal daarbij vooral de nadruk leggen op wat Jezus doet en niet zozeer op wat Hij zegt. Zijn daden spreken voor zich. Flitsend is al het begin. Hier is Hij, Jezus Christus, Zoon van God. Gedoopt. Aangewezen. Klaargemaakt in de woestijn. Het is zover: het Koninkrijk is dichtbij gekomen. Je kunt niet blijven zitten als Hij je roept. In Kafarnaüm geeft Hij zijn visitekaartje af. Iedereen heeft het over Hem in Galilea (1:28) en tot op vandaag toe zal er niet meer over Hem gezwezen worden.

Marcus 1:29-45

Met zulke genezingen kun je er natuurlijk op wachten: dat trekt in de wijde omtrek de aandacht. Geen wonder dat iedereen Jezus loopt te zoeken (1:37). Toch zijn die wonderlijke genezingen niet de eigenlijke reden van Jezus' komst onder de mensen. Hij is gekomen om het goede nieuws bekend te maken (1:38): het Koninkrijk is gekomen! Zo is de volgorde. Eerst het evangelie en dan de wonderlijke genezingen. Niet andersom. Demonen moeten zwijgen over wie Hij is. Niet van hen moet de erkenning komen, maar van wie over deze Jezus hoort. Dus: wie denk je zelf dat Hij is? En ook (1:37): waarom zoek jij Jezus eigenlijk?

Marcus 2

Denk nou niet, dat Jezus van iedereen een warm onthaal kreeg. Er is weerstand en verzet en het zal nog een ingrijpend vervolg hebben straks. In Marcus 2 worden de contouren van het verzet zichtbaar: Jezus wordt weggezet als Godslasteraar, tollenaarsvriend, en als iemand die het met de gerespecteerde wetten van vasten en vooral de sabbat niet zo nauw neemt. Maar de joodse leiders ondervinden wat het volk al eerder zei: Hier treedt iemand op met gezag (1:27). Wat kun je nou helemaal tegen Hem inbrengen? Wie Hij is? Zeg nou zelf: zijn daden spreken voor zich (2:10).

Marcus 3

Je ziet het gebeuren. Het verzet tegen Jezus verhardt zich alleen maar. Nu al zijn de plannen in de maak om Hem uit de weg te ruimen (3: 6). Maar het Koninkrijk is niet te stoppen. Dit is nog maar het begin. Jezus kiest twaalf apostelen om Hem terzijde te staan. Hij heeft ze nodig. Ondertussen wordt de toon scherper. Het gaat niet om zomaar een onschuldig evangelie. Weet wat je doet als je deze Jezus willens en wetens afwijst (3:28-29). Dat betekent dat er dus een keus wordt gevraagd. Bloedbanden zijn niet genoeg. Hoe is dat bij jou: ben jij bereid om de wil van de Vader te doen (3:35)?

Marcus 4:1-20

Een toepasselijk bijbelgedeelte voor een zondag. Hoe zit jij in de kerk? Hopelijk niet 'al horend horen en niet verstaan' (4:12). De vraag is: wat doe jij nou met het woord dat gezaaid wordt? Laat het voor vandaag een punt van bezinning zijn. In hoeverre ben ik een 'mens van het ogenblik' (4:17) en gaat het mij alleen om de kick van het moment? In hoeverre ben ik iemand die 'het woord laat verstikken' (4:19) door allerlei zaken en zorgen van buiten? Waar het om gaat: het woord opnemen, opzuigen. Alsof je leven er vanaf hangt. En dat is ook zo.

Marcus 4:21-41

De gaat over in de maandag. In het leven van elke dag moet blijken wat de waard is geweest. Zo is het immers ook met het Koninkrijk. Zo alledaags als groeiende halmen. En ondertussen zo veelbelovend als een klein mosterzadje. Wie iets verborgen houdt geeft toe dat het eigenlijk openbaar had moeten zijn (4:22). Laat wie oren heeft om te horen daarom goed luisteren (4:23). Jammer dat Jezus' eigen volgelingen hierin nog steeds steken laten vallen. Het vertrouwen is maar zo weg in de stormen en golven van het bestaan (4:35-41). Hoe lang duurt het nog voordat je weet met Wie je te maken hebt?

Marcus 5:1-20

Wat valt nou het meest op aan dit bijbelgedeelte? Dat Jezus demonen kan uitdrijven, is al bekend. Dat Hij zelfs een legioen demonen kan uitdrijven, ligt in de lijn van de verwachting. Ja, een vreemd element is dat sturen van die demonen in die varkens die daar lopen. En dat je schrikt als je de bezetene ziet, nu bij zijn volle verstand, oké. Maar dat je Jezus daarom vraagt om weg te gaan. Doet Jezus (je) teveel? Komt Hij te dichtbij? De Gerasenen blijven liever baas in eigen huis. Hoe herkenbaar is dat allemaal voor jezelf?

Marcus 5:21-43

Marcus vertelt over het algemeen beknopt en vol vaart. Hier lijkt het alsof hij de tijd neemt. Het is dan ook een indrukwekkend verhaal. Jezus preekt niet alleen met gezag en heeft zeggenschap over ziekte, demonen, wind en golven, maar ook is Hij de overwinnaar van de dood. Maar net als Jairus moet een mens leren wachten. Uiteindelijk zal Jezus je versted doen staan. Voordat het zover is moet je leren om geduld te hebben. Er zijn ook anderen die Jezus nodig hebben (5:25-34). Maar wat oponthoud lijkt, kan onderweg een bemoediging zijn: geloof alleen is al voldoende. Lukt het jou nog om geduld op te brengen en te geloven?

Marcus 6:1-29

Het is onthutsend om te lezen, dat de mensen die het dichtst bij Jezus staan Hem weigeren te erkennen. Extra opvallend is dat dit ongeloof Jezus verhindert om wonderen te doen (6:5). Als het evangelie alleen maar op verzet stuit, kan Jezus dus niet zoveel beginnen. Laat die gedachte eens dichtbij komen. Wanneer sta jij met je eigen ongeloof, je eigen verzet Jezus in de weg? Ondanks ongeloof gaat het werk door. Goddank! Dan maar in andere steden en gebieden. Ondertussen krijgt ook Herodes aandacht voor Jezus. Onheil dreigt, want deze Herodes is de moordenaar van Johannes de Doper.

Marcus 6:30-56

De Herder van Israël ontfermt zich over de mensenmassa met o.a. een maaltijd op een berg. Met weinig middelen kan Jezus grote dingen doen. Als Hij eenmaal aan het uitdelen is, houdt het niet meer op. Jammer genoeg blijft het nog zo vaak schipperen met de volgelingen van Jezus. Hoe is het mogelijk dat je na de geschiedenis met die broden en vissen schrikt of bang wordt, als Jezus onderweg bij je komt lopen en zelfs je wil voorgaan (6:48) op weg naar het doel (6:45). Alleen Jezus zelf kan ons ervan overtuigen dat in Hem God zelf in ons midden aanwezig is. De vraag is: laat je je overtuigen?

Marcus 7

Binnen Israël stuit Jezus op verzet van mensen die beter zouden moeten weten (7:1-23). Buiten Israël vindt Jezus opmerkelijk geloof van mensen van wie je 't helemaal niet verwacht (7:24-30). Je komt het nog steeds vaak tegen. De confrontatie met de farizeeën spitst zich toe op de vraag rein of onrein. Dijken en dammen voldoen niet om het onreine buiten je te houden. Je zult moeten toegeven dat wat uit de mens naar buiten komt onrein maakt. Het is een trefzekere diagnose van Heiland Jezus. Het kwade heeft zich meer in ons genesteld dan wij vaak waar willen hebben. Kun jij daar voorbeelden van geven?

Marcus 8:1-9:1

Wat is er toch veel voor nodig om mensen tot geloof te bewegen! De farizeeën vragen om een teken (8:11-12): kritische afstandelijkheid. Stekeblind. De discipelen kissebissen over de boodschappen. Hebben ze nog niet door met Wie ze te maken hebben (8:17-21)? Hoezo geen Brood genoeg! Bijziend zijn ze. Net als die blinde zullen hun ogen ook nog voor veel dingen moeten open gaan. Om te beginnen: dat Jezus moet lijden. Het is de eerste keer dat Jezus erover begint. Petrus moet leren loslaten. Net als ieder die Jezus wil volgen. Jezus volgen is geen 'highway to heaven', maar je leven verliezen en kruisdragen. Wat betekent dat voor jou?

Marcus 9:2-29

Niet voor niks sluit de geschiedenis van de verheerlijking op de berg aan op het eerste onderwijs van Jezus over zijn lijden. Vanuit de hemel bevestigt de Vader wat de Zoon op aarde zegt: 'Deze is mijn Zoon, mijn geliefde, luister naar Hem'. Maar voordat Jezus' leerlingen mogen spreken over deze Jezus Christus in zijn grootheid zullen ze Hem moeten volgen in zijn weg van lijden en vernedering. Jammer genoeg falen Jezus' leerlingen zo vaak als het aankomt op naast Jezus staan. Het lukt hen niet om die jongen te genezen. Te weinig geloof (9:19), te weinig gebed (9:29). Hoe is dat bij jou?

Marcus 9:30-50

Ook Jezus' tweede lijdensaankondiging ontmoet totaal onbegrip bij zijn leerlingen. Dat wordt pijnlijk blootgelegd door de onderlinge ruzie over wie de belangrijkste is. Jezus volgen is dienen, omdat je in dienst staat van de Dienende in eigen persoon. Waar maken wij ons als kerk van Christus of waar maak jij je als volgeling van Jezus druk over in de tijd van beproeving nu het erop aan komt (9:49)? Wees liever duidelijk en radicaal in de keuzes die je maakt. Vlees en bloed zullen het Koninkrijk niet beërven. Zet desnoods maar het mes in jezelf. Hoe moeilijk is dat voor jou?

Marcus 10:1-31

De Farizeeën wilden een discussie over echtscheiding om zo Jezus' gezag onderuit te halen: Hij zou vast of te rekkelijk of te precies zijn. Maar Jezus liet zich niet vangen. Hij herinnerde eraan hoe God het huwelijk oorspronkelijk heeft bedoeld: als een relatie voor het leven. Dat betekent dat echtscheiding éigenlijk niet kan. Als die soms toch onontkoombaar is (in Mat.19:9 noemt Christus overspel), dan is er sprake van de weerbarstigheid van ons zondige hart of van de zonde in het algemeen: alle reden om je samen klein te maken voor God.

Uit deze radicaliteit concludeerden de leerlingen: het Koninkrijk is niks voor kinderen. Jezus keerde het om: 'Jullie, volwassenen, moeten juist net als kinderen worden, want zij kunnen tenminste hun handen ophouden.' Op deze manier afhankelijk zijn van God, is uitermate moeilijk; de rijke jongeman kon het in elk geval niet opbrengen z'n zekerheden op te geven. 'In feite kan niemand dat', zei Jezus, behalve als God hem/haar dat geeft.' Maar máken we ons van God afhankelijk, dan komen we daarmee niet bedrogen uit: zo royaal is God.

Marcus 10:32-52

Jezus' boodschap blijkt ook voor z'n leerlingen elke keer weer onbegrijpelijk te zijn: Hij ging wel een glorieus koningschap tegemoet, maar de weg daarheen zou bestaan uit dienen, zo vergaand dat Hij zelfs zou lijden en sterven. En Jezus voegde daaraan toe: 'Jullie moeten mij daarin navolgen door ook de ander te dienen': de enige juiste houding van leiders in de kerk.

De genezing van Bartimeüs illustreert prachtig hoe het werkt in het Koninkrijk: je klampt je met harts-tocht vast aan Jezus in het besef dat Hij alleen redt, en dan kun je ervan op aan: je ondervindt zijn barmhartigheid.

Marcus 11

Jezus' intocht op een ezelsveulen bevatte een dubbele boodschap: Hij is de beloofde koning, maar ook: Hij kan zijn koningschap pas aanvaarden via nederigheid, via lijden. De eerste boodschap werd door de mensen enthousiast opgepakt: 'Hosanna!' Maar voor de tweede boodschap stonden ze niet open. Om hen te waarschuwen vervloekte Jezus die vijgenboom; daarmee zei Hij in feite: 'Wie niet vruchtbaar is voor God, roept Gods straf over zich op.' Ook een waarschuwing voor ons: leeft Christus echt in ons? Toen Jezus de tempel schoonveegde, richtte Hij de mensen op de kern: de band met God. Een kritische vraag naar zijn bevoegdheid pareerde Jezus door aan Johannes de Doper te herinneren: als ze zijn voorloper al niet erkenden, dan zeker Hemzelf niet.

Marcus 12:1-27

Hoe verder we in het Evangelie naar Marcus komen, des te meer verscherpen de tegenstellingen zich. Jezus gaat al meer de haat van de leiders merken, maar Hijzelf wordt ook scherper in het waarschuwen van en voor hen. Zo ook in de gelijkenis van de pachters. Daarin vertelt Jezus dat het ongehoorde zal gebeuren: de leiders zullen Hem vermoorden, maar daarmee hun eigen einde naar zich toe halen, want de verworpen Jezus is de uitverkoren Zoon. De leiders willen daar niet aan; ze blijven Hem dan ook bestoken met geniepige probleemstellingen om te bereiken dat Hij uit de gratie van het volk zou raken. Maar Jezus blijkt elke keer weer op een superieure manier in staat hen te confronteren met het abc van het geloof: jullie moeten niet alleen eerbied hebben voor God maar ook voor de overheid; jullie moeten niet zo bekrompen denken over de toekomst: Gods kinderen zullen opstaan en wat seksualiteit betreft gelijk zijn aan de engelen. Jezus' woord is wijsheid voor elke dag en elke situatie.

Marcus 12:28-44

Al eeuwen lang onderscheiden de joden in het OT 248 geboden en 365 verboden. Toch ziet Jezus kans dat geheel samen te vatten met twee simpele geboden: God én de naaste hebben. Eigenlijk is het geen wonder dat Jezus tot zo'n treffende samenvatting in staat is: Hij is immers de oorspronkelijke auteur van al die geboden en verboden. Om de mensen aan het denken te zetten over Hem als de Messias, herinnert Jezus aan Ps.110:1; daarin gaf David al aan dat zijn zoon, de Messias, tegelijk zijn Heer was. En dan volgt een duidelijke illustratie van Christus' eerdere woord: vele eersten (bijv. de schriftgeleerden) zullen de laatsten zijn, en vele laatsten (bijv. die arme weduwe) zullen de eersten zijn.

Marcus 13

In Jezus' tijd was de Tempelberg met z'n bouwwerken een indrukwekkend complex. Het moet dan ook schokkend zijn geweest toen Jezus nadrukkelijk verklaarde: 'Dat gaat allemaal kapot!' In Jezus' toespraak mondt de beschrijving van de ondergang van Jeruzalem geleidelijk uit in een beschrijving van de laatste periode van de wereld (zie vooral vs.24-27). De ondergang van het toenmalige Jeruzalem in het jaar 70 was kennelijk een voorproef van het einde van de wereldgeschiedenis. Jezus wijst hier niet op om ons angstig te maken. Natuurlijk, wie niet met God rekent, heeft reden bang te zijn voor de toekomst. Maar Christus' eerste bedoeling met zijn tekening van de toekomst is om ons waakzaam te maken. Dat maakt duidelijk wat God het liefste ziet: dat we tot inkeer komen en zijn eindoordeel heelhuids doorkomen.

Marcus 14:1-42

Een heel bijzonder moment in die laatste donkere dagen van Jezus' verblijf in Judea was zijn zalving tijdens een diner. Het was een gebeuren met een dubbele bodem: daarmee kreeg Jezus de eer die Hem toekwam, maar tegelijk werd daarmee vooruitgelopen op zijn aanstaande begrafenis.

Wat mij elke keer weer treft in het slot van de Evangeliën, zijn de twee lijnen die aanwijsbaar zijn:

- Enerzijds zijn daar de joodse leiders met hun haat, hun gestook, hun acties alsook het verraad van Judas. Het lijkt alsof zij het toneel beheersen. Het tegendeel is het geval, want:

- Anderzijds is daar Jezus, die al wat Hem wordt aangedaan niet als een willoos slachtoffer ondergaat. Dat lijkt oppervlakkig gezien wel zo, maar in feite is Hij actief, doelbewust en zelfs sturend bezig: Hij stelt het avondmaal in, kondigt het verraad door Judas aan en de vlucht van de andere leerlingen; tenslotte voegt Hij zich in wat God met Hem wil, met als afsluiting van deze episodes: 'Sta op, laten we gaan' (vs.42): met open ogen gaat Hij op weg naar zijn gevangenneming en terechtstelling. Zo gespist was Christus erop om ons te redden!

Marcus 14:43-72

De verraderskus bedoeld om snel en effectief Jezus te kunnen arresteren. Toch kan dat alleen plaatsvinden onder Gods regie: Terwijl Hij sprak: "De ure is gekomen." (41,43 en 49). 53,54 wijzen op een parallel in vervolg: Jezus belijdt ("Ik ben de Christus, de Zoon van de Gezegende."; 61,62) en wordt veroordeeld; Petrus verloochent en ontkomt. Jezus zet in op de lange termijn en op grote belang Gods koninkrijk (lijden wel dichtbij dieptepunt, hemelse heerlijkheid daarna; 62); Petrus ziet korte termijn en eigen belang lijfsbehoud. Bij Petrus breekt berouw door bij de herkenning van Jezus' woorden (72)!

Marcus 15:01-41

Aangrijpend duivels spel. Joodse leiders draaien zich steeds vaster in hun anti-Jezus verzet en mobiliseren het gepeupel (11) voor Pilatus' rechterstoel. Die laten zich opstoken ten gunste van moordenaar Barabbas. Als Jezus maar wordt opgeruimd. Anderzijds Pilatus. Met de beste Romeinse wil van de wereld kan hij in die Jezus niet een schuldige zien. Toch laadt hij verantwoordelijkheid op zich: hij laat Hem geselen en kruisigen. Politiek-tactisch wijken Romeinse wetten wijken even voor joodse volkswil. Bijtend is de spot, pijnlijk Jezus' plaats tussen 2 gekruisigde misdadigers. Ook hierin de Vervuller van de Schriften (Jes 53). Vervuller van offerperiode (38): "Jezus ontsluit de toegang tot Gods binnenste heiligdom." (van Bruggen).

Marcus 15:42-16:20

Jozef van Arimatea's liefdevolle zorg voorkomt dat Jezus' lichaam op sabbat door Romeinen wordt weggehaald en misschien wel oneervol in een massagraf zou terecht komen. Pilatus' welwillendheid tot een snelle en eervolle begrafenis mee ingegeven door getuigenis hoofdman (?) (zie 39; en 44,45). - " ..door zijn opstanding uit de doden verklaard Gods Zoon te zijn in kracht, Jezus Christus, onze Heer."(Rom 1:4) Uitgerekend Maria van Magdala, door Jezus van 7 demonen bevrijd, eerste verkondigster van Zijn overwinning over de dood. Desondanks willen de andere, nog treurende leerlingen zich niet door haar getuigenis uit hun verdriet laten bevrijden. Daarvoor Hijzelf nodig. Modernistisch 'verhaal dat gaat' namelijk dat Jezus' opstanding uit brein van Jezus' leerlingen zou zijn voortgekomen, is alleen daarom al uiterst onwaarschijnlijk! Over 16:16: Er is best wat Bijbels te zeggen over volwassendoop (in relatie tot kinderdoop), maar dit vers is daar nu precies ongeschikt voor, ná 15: In een zendingssituatie altijd volwassenen benaderd; die worden op hun geloofsgetuigenis gedoopt. De tekens in 17,18 "geen tekenen van de gelovigen, maar tekenen bij het goede nieuws. Deze wonderen bewijzen niet dat iemand gelooft, maar dat het woord over Jezus waar is."; aldus van Bruggen. Vraag hierbij: Is dit niet een valse en onnodige tegenstelling?

Lucas 1:1-25

Lucas heeft kennelijk interviews afgenomen, want hij vertelt ons dingen die hij alleen van de omstanders zelf gehoord kan hebben. Dat zegt hij ook in de inleiding op z'n Evangelie (vs.1-4). Daarna verhaalt hij over een ontmoeting bij het reukofferaltaar in het heilige van de tempel tussen Zacharias en de engel Gabriël. Zacharias had daar gebeden om Gods redding voor Israël. 'Dat gebed', zegt de engel, 'is verhoord, want u en Elisabet krijgen een zoon, Johannes, die als heraut zal fungeren', kennelijk als voorbereiding op de komst van de koning zelf. De bejaarde Zacharias wil er niet aan, waarom hij stom blijft tot Johannes' geboorte.

Dat komt ons vast bekend voor: je bidt ergens om, maar kunt dan eigenlijk niet geloven dat je gebed verhoord wordt ook. Wat God doet, is vaak boven alle verwachting.

Lucas 1:26-56

Na Zacharias wordt Maria in Nazaret opgezocht door de engel Gabriël. Zij krijgt een nog wonderbaarlijker boodschap te horen: ook al heeft ze geen seksueel contact met haar ondertrouwde man Jozef (dat was toen nog het normale!), toch zal ze in verwachting raken: Gods Geest zal als een schaduw over haar vallen; daarmee zal de groei van Jezus beginnen.

Waarom zo? Ik denk dat God door Jozefs uitschakeling duidelijk wil maken dat Christus' komst en onze redding helemaal een geschenk van Hem zijn.

'Mij geschiede (Latijn: fiat) naar uw woord', reageert Maria hierop. Om dit 'fiat' van haar heeft de katholieke kerk Maria hemelhoog verheven; daarin gaan wij niet mee, maar intussen heeft ze hierdoor wel een unieke plek gekregen onder Gods kinderen. Door haar ontmoeting met de zwangere Elisabet wordt Maria gesterkt in de weg die ze moet gaan en kan ze het 'Magnificat' zingen: God is te prijzen.

Lucas 1:57-80

De engel Gabriël heeft geen loze woorden gesproken: Johannes komt ter wereld. Dat brengt Zacharias tot een uitbundige lofzang. Daarin legt hij meteen een verbinding tussen zijn kind, uit het huis Levi, en het nog ongebooren kind van Maria, uit het huis van David. Hij heeft de boodschap van de engel goed begrepen: Johannes, zijn zoon, moet het optreden van Maria's zoon voorbereiden. En dat alles zet Zacharias in het teken van Gods barmhartigheid: God wil niets liever dan mensen bevrijden uit de macht van het kwaad, de duisternis, en hen in het licht zetten van zijn vergevende liefde.

Al deze gebeurtenissen hebben de mensen toen beziggehouden (vs.65-66), en geen wonder: het is ook prachtig te horen hoe God zijn liefde voor ons in daden omzet.

Lucas 2

Dit is misschien wel het meest bekende hoofdstuk uit de Bijbel. Het begint ermee dat God Augustus' administratiedrang inschakelt om het kind Jezus in Bétlehem geboren te laten worden. Meteen wordt die unieke geboorte door engelen rondgebazuind aan de mensen die daarvoor openstaan en beschikbaar zijn: herders in de buurt. Zij krijgen te horen: 'Voor jullie is geboren de Redder, Christus, de Heer. Het bewijs hiervoor? Het kind ligt in een kribbe, heel gewoon.' Als de herders dit met eigen ogen zien, kunnen ze hun mond niet meer houden.

Na enige tijd betalen Jozef en Maria in de tempel het vastgestelde bedrag voor een eerstgeboren zoon. Gods Zoon heeft werkelijk ons gewone, menselijke leven gedeeld, met alles wat daarbij hoort. Simeon en Anna maken het voor Jozef en Maria nog eens extra duidelijk dat hun baby werkelijk een uniek kind is. Deze bevestiging hebben ze wel nodig, want hun kind zal later heel wat vragen en zelfs verzet oproepen. Daarvan is twaalf jaar later al iets gebleken, als Jezus achterblijft in de tempel en met de schriftgeleerden in gesprek is.

Lucas 3

En dan slaat Lucas zo'n 20 jaar over. Nieuwsgierige kerkmensen hebben daar geen genoeg mee genomen; in de eerste eeuwen zijn er verschillende apocriefe verhalen bedacht over de bijzondere jeugd van Jezus. Lucas beperkt zich tot wat wij echt moeten weten. Daarom stapt hij meteen over naar het optreden van Johannes. Die heeft precies geweten wat zijn positie is: heraut zijn voor de koning die komt. Daarom roept hij zonder onderscheid z'n toehoorders op hun zonden achter zich te laten en als teken daarvan zich te laten dopen.

En opeens laat Jezus zich in het publiek zien. Zijn eerste daad is dat Hij zich laat dopen door Johannes. Daarmee bewijst Hij dat Hij zijn taak op zich wil nemen, namelijk om voor onze schulden te boeten. Vandaar dat God bij die gelegenheid zijn betrokkenheid laat merken: de Geest verschijnt als een duif en God betitelt Jezus als zijn geliefde Zoon. Hier start een fundamentele wending in de geschiedenis van de mensheid, een geschiedenis die al fout is gegaan bij de eerste mens. Vandaar dat Lucas in het geslachtsregister van Jezus Adam vermeldt.

Lucas 4:1-30

Je kunt zeggen dat in Luc.3 de officiële benoeming van Jezus is beschreven. Dan beschrijft 4:1-13 de test die Jezus heeft ondergaan om duidelijk te krijgen dat Hij zijn taak werkelijk aankan. Natuurlijk, de duivel had maar één bedoeling: Jezus onderuit halen. Maar God heeft hiervan gebruik gemaakt om aan het licht te brengen: Jezus is echt geschikt voor zijn taak.

Opmerkelijk is dat Jezus driemaal uit Deuteronomium citeert. Net als Israël in de woestijn werd ook Hij op de proef gesteld om te weten wat er in zijn hart was (Deut.8:2). We kunnen ook terugdenken aan Adam in het paradijs. Maar anders dan hij bleef Jezus staande, al verkeerde Hij bepaald niet in een paradijselijke sfeer.

Nu zijn geschiktheid gebleken is kan Jezus gaan optreden. Lucas noemt allereerst de pijnlijke episode in Nazaret, Jezus' eigen stad. Het liep slecht af. Simeon had dit al aangekondigd: Jezus' optreden zou verzet oproepen. Het begin van zijn lijdensweg, maar vergeten we niet: dit alles was ter wille van ons!

Lucas 4:31-5:11

In dit gedeelte staat een aantal wonderen. We noemen ze ook wel tekens, d.w.z. ze hebben de functie van richtingwijzer. Jezus had daarmee namelijk twee bedoelingen.

Hij gaf om zo te zeggen een visitekaartje af: 'Ik heb macht over alles, ook over de natuur. Ik kom dan ook van God vandaan en ben in zijn opdracht bezig.'

Bovendien gaf Jezus een illustratie van zijn boodschap over zijn koninkrijk; met dat koninkrijk zou een tijd aanbreken waarin het gedaan is met de gevolgen van de zonde en met de macht van de duivel.

Opmerkelijk is dat in hoofdstuk 4 niet alleen bij twee duiveluitwerpingen staat dat Christus 'bestrafte' (4:35,41) maar ook bij een genezing (4:39): in ziekte en allerlei ellende is op de een of andere manier de duivel destructief bezig. Geen wonder dat Christus' volgelingen diep onder de indruk zijn van zijn optreden en daarin God herkennen (5:8-10).

Lucas 5:12-39

Telkens valt in het optreden van Jezus zijn persoonlijke aandacht op voor mensen, zijn mededogen met hen. Zo raakt Hij die melaatse met zijn hand aan; dat moet een sensatie zijn geweest voor deze onreine, uitgestoten man. Daarna richt Hij zijn blik op die vier mannen en hun verlamde vriend met hun hardnekkige toewijding; dat moet een hele opluchting zijn geweest voor hen, want Jezus had hen ook om hun brutaliteit kunnen afwijzen. Tenslotte heeft Hij oog voor Levi de tollenaar; Hij veracht hem niet om z'n bedenkelijke functie, maar komt hem tegemoet in zijn nood situatie.

Bij dit alles blijkt telkens dat Jezus zich afhankelijk weet van zijn hemelse Vader; zo wordt in 5:16 vermeld dat Hij zich terugtrekt om in alle rust te kunnen bidden.

Door het beeld van die nieuwe lap en nieuwe wijn maakt Jezus duidelijk dat ze een nieuwe periode zien aanbreken: zijn komst betekent een beslissende stap vooruit naar de komst van zijn koninkrijk.

Lucas 6:1-26

Twee keer wordt hier verteld over een botsing tussen Jezus en de Farizeeën over de betekenis van de sabbat. Kennelijk waren de Farizeeën de rust van de sabbat gaan zien als een doel in zichzelf, met als gevolg dat de sabbatsviering een last werd. Ze waren het kwijtgeraakt dat die rust door God juist gegeven was voor het welzijn van mensen. Daarom had Jezus geen bezwaar tegen het plukken van aren op sabbat en ook niet tegen het genezen van iemand op die dag.

En dan volgt het belangrijke moment dat Jezus zijn twaalf apostelen uitkoos. Maar voordat Hij hiertoe overging bracht Hij een hele nacht in gebed door: ook Hij, of beter: juist Hij wilde zo iets belangrijks alleen doen in afhankelijkheid van zijn hemelse Vader.

Omdat Hij wist dat zijn apostelen een zware taak tegemoet gingen, richtte Hij bemoedigende woorden tot hen: ook al zouden ze op allerlei moeiten stuiten, met God aan hun kant waren ze te feliciteren. Leef je zonder God, dan ben je te beklagen ('Wee u'), ook al heb je het op dit moment geweldig, want zonder God heb je geen perspectief.

Lucas 6:27-49

Net zoals Mozes aan Israël Gods grondwet, de tien geboden, bekendmaakte, zo maakte Jezus bij deze gelegenheid zijn grondwet voor het nieuwe Israël bekend. Die grondwet gaat heel diep, want Jezus doet een beroep op ons hart: er moet bij ons liefde zijn voor de ander. Met liefde wordt niet alleen een gevoel bedoeld (in deze beperkte zin gebruiken wij de term liefde vaak), maar voor alles een hartelijke inzet. En daarbij mogen we geen selectie maken, zodat we ons alleen inzetten voor wie ons ligt. Wie ook maar als naaste op onze weg komt: we moeten die ander zo behandelen als we zelf behandeld willen worden. Daarin volgen we God na, die op dit moment gelovigen én ongelovigen laat profiteren van zijn goedheid.

Belangrijk is ook de waarschuwing om toch niet te oordelen, want hoe gauw heeft zo'n oordeel niet de functie om jezelf te profileren: hoe zwarter de ander is, des te witter ben jij. Het moet in ons leven te merken zijn dat we bij Christus horen; we moeten Hem dan ook als startpunt en oriëntatiepunt hebben.

Lucas 7:1-23

Doordrenkt als we zijn met therapeutische begrippen zijn wij misschien geneigd te denken dat die hoofdman een laag zelfbeeld heeft: 'Ik ben het niet waard....' Inderdaad kan zo'n uitspraak verraden dat iemand niet gezond in elkaar zit doordat hij zichzelf ten onrechte wegzet. Maar deze militair had haarscherp door hoe de verhoudingen in elkaar staken: hij was een heiden, een gewoon, dus beperkt mens; maar Jezus was de joodse Messias van goddelijke herkomst en met goddelijke macht. Terecht dat die militair zich als een bedelaar met lege handen opstelde. Een houding die ons trouwens allemaal past tegenover God.

Indrukwekkend hoe Jezus bij Naïn een stukje paradijs schiep: de dood moest een jongen teruggeven aan een weduwe die anders zonder uitzicht was.

Ondanks al deze wonderlijke gebeurtenissen werd Johannes, die gevangen zat, onzeker over Jezus: 'Was Hij nu wel de Messias of toch niet? Immers, het oordeel, dat Johannes had aangekondigd, bleef maar uit.' Jezus kwam niet met redematies aanzetten maar gaf een citaat uit Jesaja; dat moest afdoende zijn; zijn programma was inderdaad in eerste instantie grootse dingen vertellen en doen.

Lucas 7:24-50

Johannes de Doper was de heraut van zijn neef Jezus, de beloofde koning. Daarom hechtte Jezus eraan om zijn betekenis goed te laten uitkomen. Tegelijk prees Hij zijn toehoorders gelukkig: zij kregen meer te zien dan Johannes, namelijk de doorbaak van het koninkrijk in de persoon van Jezus. Daarom was het zaak dat zij zich aan Hem en zijn boodschap gewonnen gaven.

Maar die overgave was niet vanzelfsprekend. Dat bleek weer eens tijdens een maaltijd bij Simon de Farizeër. Terwijl een 'zondares' Jezus hulde bewees door zijn voeten te zalven en te kussen, had Simon het nagelaten een hoffelijk gastheer te zijn. Juist voor wie zichzelf zo goed vinden, is het kennelijk moeilijk zich over te geven aan Jezus. Daarom feliciteerde Jezus die vrouw met haar overgave. Zij klampte zich aan Hem vast? Daarmee kwam zij niet bedrogen uit: vergeving, vrede kreeg zij geschonken.

Lucas 8:1-25

Vrouwen waren in Jezus' dagen, en trouwens vaker in de geschiedenis, niet in tel, maar Jezus liet zich door vrouwen dienen en gaf hen daarmee waarde.

In de bekende gelijkenis van de zaaier komt naar voren hoe weerbarstig de hoorders van het Woord vaak zijn. Hoe vaak sluiten zij zich niet voor het Woord af. Vaak zijn daar allerlei omstandigheden voor aan te wijzen en dan zijn wij gauw geneigd te spreken van verzachtende omstandigheden. Psychologisch zit daar vast veel in, maar tegelijk is waar dat je je nooit achter die omstandigheden of waar achter ook kunt verschuilen. Iedereen die het Woord te horen krijgt, blijft zelf volledig verantwoordelijk voor zijn reactie op dat Woord.

Bemoedigend is die geschiedenis over de storm die Jezus heeft gestild. Daaruit mogen we afleiden dat we ons onder alle omstandigheden veilig kunnen weten bij Christus: dwars door alles heen houdt Hij ons vast.

Lucas 8:26-56

Tijdens het schrijven van mijn korte commentaar op het begin van Lucas heb ik de verschillende tekstgedeeltes achter elkaar doorgenomen. Dan dringt het zich pas goed aan je op hoe overweldigend Jezus' optreden geweest moet zijn: de ene indrukwekkende actie na de andere. Na de vele die al beschreven zijn, volgt nu de genezing van een man die compleet bezet werd gehouden door Satans boze geesten. Hij komt weer tot zichzelf en krijgt tegelijk een aanstelling als evangelist. Dan die vrouw die twaalf jaar aan bloedvloeing leed (een humoristisch detail is dat de arts Lucas ermee volstaat om te zeggen dat die vrouw niet genezen kon worden, terwijl Marcus aldus uitweidt: 'Zij had veel doorstaan van vele dokters en had al het hare daaraan ten koste gelegd en had geen baat gevonden, maar was veeleer achteruit gegaan', Marc.5:25). Tenslotte het dochttertje van Jairus.

De boodschap die van deze feiten uitgaat naar de mensen van toen en nu, is: 'In Jezus heb je dus te doen met God zelf! Geloof in Hem!'

Lucas 9:1-27

Wat een veelheid aan gebeurtenissen alleen al in hoofdstuk 9: zijn begeleiding van de apostelen bleef constant zijn aandacht houden; de dreiging op de achtergrond van de kant van Herodes en andere overheden ging maar door; de claims op Hem van duizenden mensen hield haast geen moment op; en tenslotte drong het komende lijden zich telkens aan Hem op. Als je dit allemaal leest, verbaas je je erover hoe Jezus dit fysiek en psychisch heeft kunnen opbrengen.

En wat moet het Hem pijn hebben gedaan dat zijn eigen apostelen er soms nog weinig van snapten en Hem nog onvoldoende vertrouwden. Het meest aangrijpend hier is de episode met Petrus: op het ene moment komt hij met een pracht-belijdenis: 'U bent Gods Zoon.' Maar even daarna zegt hij fel: 'U moet lijden? Geen sprake van!' Dat laatste is altijd weer een moeilijk punt: volgeling van Christus zijn is lang niet in alle opzichten een feest. Integendeel, het kan je soms heel wat kosten, je menselijk geluk, je leven zelfs. Maar daar staat het eeuwige leven tegenover!

Lucas 9:28-62

Als zijn aanstaande lijden zich aan Jezus opdrong, moet dat heel zwaar voor Hem zijn geweest (dat haal ik ook uit Joh.12:24,27). Daarom was die ontmoeting op een onbekende berg (de Tabor?) zo belangrijk: het zal Jezus ontzaglijk bemoedigd hebben dat Hij met deze voornaamste vertegenwoordiger van de oudtestamentische wet (Mozes) en profeten (Elia) over zijn aanstaande lijden kon spreken.

Maar dan kan duidelijk zijn dat de gebeurtenissen daarna een steenkoude douche zijn geweest voor Hem: het onvermogen van zijn apostelen om die jongen te genezen, hun onderlinge ruzie over de beste posities in het koninkrijk en hun meedogenloze reactie op die onkundige Samaritanen.

Het volgen van Jezus lijkt zo makkelijk, maar het vraagt heel wat van een mens: de controle uit handen geven en zich overgeven aan Hem.

Lucas 10:1-24

Het begint met een oproep tot gebed: bid voor meer werkers voor Gods oogst. Hoe vaak bid je daar voor?

Dit stuk loopt uit op een gelukwens (vers 23 en 24). Geldt die ook voor jou? Wat heb jij gezien van Christus?

Lucas 10:25-42

Mooi om deze twee gedeeltes samen op te lezen: de opdracht om erop uit te gaan en je het lot van je naaste aan te trekken, én: de oproep stil en luisterend aan de voeten van Jezus te zitten.

Lucas 11:1-28

Weer een gelukwens aan het eind: voor wie luisteren naar Gods woord en het ook in praktijk brengen.

Dat houdt volgens dit gedeelte in:

Dagelijks bidden voor de dingen die voor God belangrijk zijn.

Met vrijmoedigheid en verwachting vragen om zijn Geest in je leven.

Je toevertrouwen aan Christus voor de overwinning op elke demonische macht in je leven.

Lucas 11:29-54

Als je al het idee had dat Jezus alleen lief en aardig was, dan moet je dit stuk eens goed lezen en je indenken dat je zelf toen leefde. Je bent opgevoed met de schriftgeleerden en farizeeërs als voorbeeld. Maar Jezus veegt de vloer met ze aan. Dat gaat Hij ook met ons, mensen van de kerk, doen als we weigeren een nieuw leven te beginnen (vers 32).

Lucas 12:1-34

Waar je schat is, daar is je hart (vers 34). Elke passage in het bijbelgedeelte van vandaag illustreert dat.

Ga maar eens na hoe hier ter sprake komt: de hel (vers 5); de wederkomst (vers 8-9); elke nacht dat God je weg kan roepen uit dit leven (vers 20); het koninkrijk (vers 31); de hemel (vers 33).

Lucas 12:35-59

Het gaat erom dat we ons hele leven zo leiden dat we straks de Heer iets moois kunnen aanbieden.

Daarbij moet onze loyaliteit aan Hem sterker zijn dan die aan de mensen die ons lief en dierbaar zijn.

Zijn komst kan vandaag nog plaatsvinden.

Wat moet jij nog rechtzetten voor het te laat is?

Lucas 13

Een motief in dit gedeelte dat telkens terug keert is: niet blijven steken in woorden en betogen over anderen, maar zelf aan de slag gaan in het leven achter Christus aan. Ga maar na:

1-13: Zijn die slachtoffers slechter dan de rest? Antwoord: zorg dat je zelf vrucht draagt.

14-17: Mag dat allemaal wel op sabbat? Antwoord: zorg dat je die dag gebruikt om elkaar goed te doen.

22-30: Komen er veel mensen in de hemel? Antwoord: zorg dat je er zelf komt!

31-35: Kortom: wil je onder de vleugels Christus komen schuilen, of hou je Hem van je af?

Lucas 14

Merkwaardig: waarom hebben zoveel mensen geen zin om naar het feest te gaan? Omdat ze niet werkelijk volgeling willen zijn van Christus. Uit je prioriteiten blijkt waar je hart ligt. Alleen als we echt bereid zijn alles voor Hem op te geven, bezit, werk, familie, kunnen we zijn volgeling zijn en later volop feest vieren.

Lucas 15

Drie beeldverhalen, over een zoekende herder, een zoekende vrouw, een op de uitkijk staande vader.

Mooi om te zien hoe telkens deze twee dingen corresponderen: iemand die tot inkeer komt (zoals in de toepassing gezegd bij de eerste twee verhalen) is tegelijk iemand die gezocht en gevonden is door God (zoals in het verhaal wordt gezegd). We moeten ons bekeren, en we worden bekeerd.

Waar sta je zelf in dat verhaal over de verloren zoon?

Lucas 16

Is het je wel eens opgevallen hoe veel Jezus het heeft over geldzaken? Blijkbaar nam Hij waar dat we met geld vaak zo op de korte termijn bezig zijn. Je kunt beter zorgen dat je met je geld iets doet dat je voor God kunt verantwoorden. Investeren met je geld op de lange termijn.

Het is een lastig verhaal van die slimme rentmeester. Het punt van vergelijking lijkt me dat die man al zijn kaarten zette op het plan dat het voor zijn toekomst bedacht had. De rijke man die Lazarus liet liggen was op een gegeven moment te laat met zijn inkeer en zijn plannen.

Lucas 17

Opmerkelijk detail dat van de 10 genezen mensen juist de Samaritaan een voorbeeld is voor ons. Net als in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Hij wordt volkomen gered, meer dan de andere 9, die alleen lichamelijk genezen worden. 1 van de 10.

En verderop in dit bijbelgedeelte: 1 van de 2. Zorg dat je aan de goede kant staat. Dicht bij Christus en dichtbij je naaste, met bereidheid te vergeven, telkens weer.

Lucas 18

We zijn met Jezus op weg naar Jeruzalem (18:31). Indringend is Jezus' onderwijs onderweg. Wie Jezus volgt, begrijpt niet altijd waar de weg naar toe gaat (18:34). Maar over wat je onderweg te doen staat, kan geen onduidelijkheid bestaan. Bid omdat je leven ervan af hangt (18:1-8). Verneder jezelf als die tollenaar (18: 9-14). Word als een kind (18:15-17). Geef alles op en volg Jezus (18:18-30). Veel is dan nog onduidelijk (18:34), maar wie gelooft zal uiteindelijk zien (18:35-43).

Lucas 19:1-27

Een nieuwe werkweek is begonnen. En Jezus' boodschap voor het dagelijks leven is: drijf handel met wat je is toevertrouwd (19:13). En met dat laatste (wat je is toevertrouwd) bedoelt Jezus: wat je weet, hoort en ziet van Mij. Laat dat winstgevend zijn. Houden wat je hebt is er dus niet bij (19:20). Handel drijven vraagt inzet. Daar moet je voor uit de stoel. Dus: gebruik de tijd die er nog is voordat Jezus terugkomt goed. Zouden we dan niet als kerk en als gelovigen daar moeten beginnen, waar Jezus begon: het verlorene zoeken en redden (19:1-10)?

Lucas 19:28-20:8

Paradoxaal is en blijft Jezus' optreden. Als een koning claimt hij een ezel, maar huilend zit Hij erop. Bovendien, een koning op een ezeltje is in zichzelf al paradoxaal genoeg! Maar, afgestapt van het ezeltje veegt Hij de tempel schoon (19:45). Welke heilige huisjes zouden er in uw/jouw leven omver gaan? De vraag kan dan ook niet zijn 'met welk recht doet u dit alles?' (20:2), maar 'laat ik Hem koning zijn in mijn leven?' Want anders 19:44: 'zij zullen in u geen steen op de andere laten, omdat u het moment dat God naar u omzag niet hebt herkend'.

Lucas 20:9-47

Jezus gaat de confrontatie niet uit de weg. Het lijkt er zelfs op, alsof Hij er op aan stuurt. Neem die gelijkenis (20: 9-16). Daar is om zo te zeggen geen woord frans bij! En kijk eens in 20:45-47! Zo is Jezus blijkbaar. Hij zoekt de confrontatie op en gaat die niet uit de weg. Of het nou schriftgeleerden zijn die bij Hem komen met hun slimme trucjes. Of u het nou bent, jij of ik. Hij confronteert net zolang totdat het duidelijk wordt: óf je buigt voor Hem óf je kruisigt Hem. U/jij mag het zeggen.

Lucas 21

De vraag van de discipelen is denk ik best herkenbaar: wanneer gaat het gebeuren en hoe zullen we het weten? Het antwoord van Jezus is onthullend, maar ook verbergend. Onthullend, want oorlogen, rampen, vervolging van christenen, angst over de wereld zullen de voorboden zijn van Jezus' komst (21:27). Verbergend, want zo is de geschiedenis verlopen sinds Jezus' hemelvaart. Dus staar je niet blind, maar wees gewoon in het leven van elke dag waakzaam. Wijd je aan het gebed en maak je klaar om voor Jezus te verschijnen (21:36).

Lucas 22:1-38

Sober wordt het verteld. En daardoor wordt het indringend. Er is de moordzucht van de joodse leiders (22:2). Er is ook het verraad van Jezus' volgeling Judas (22:3). Hiertegen steekt Jezus' verlangen om voor het laatst het pascha met zijn leerlingen te vieren al schril af (22:15). Maar het lijkt allemaal aan Jezus' leerlingen niet besteed. Zij maken zich druk om de vraag wie de belangrijkste is (22:24). En dan Petrus met z'n overmoed. En zo zijn wij wel om Hem heen, maar gaat Hij heel alleen de weg naar wereldvrede.

Lucas 22:39-71

De Bijbel is heel eerlijk over Jezus' volgelingen bij de beschrijving van Jezus' lijden. Als voor Jezus de nood het hoogst is, liggen zijn discipelen te slapen. Als Hij gespuwd en geslagen wordt, zegt zijn trouwste leerling 'deze Jezus ken ik niet'. In Jezus' lijden zijn wij niet alleen niet met Jezus, wij zijn ook nog eens tegen Hem. Jezus keek Petrus aan, toen de haan kraaide (22: 61). Wat zal er in Jezus' ogen te lezen zijn geweest? Ik denk: het is goed, Petrus. Want toen wij vijanden waren, toen werden wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon (Romeinen 5:10).

Lucas 23

Onder aan het kruis worden gezworen vijanden vrienden. Maar of Pilatus en Herodes de reikwijdte hiervan hebben begrepen, vraag ik me af (23:12). Simon van Cyrene heeft de reikwijdte van wat hij deed later wel begrepen. Als toevallige voorbijganger wordt hij kruisdrager, maar omdat z'n zoons later in de Bijbel christenen blijken te zijn (Romeinen 15:13), moet deze Simon dus eens en ergens tot de ontdekking zijn gekomen, dat niet hij het kruis voor Jezus droeg, maar Jezus het kruis voor hém. En er is meer in Lucas' beschrijving dat indruk maakt. En het eindigt allemaal onherroepelijk met Jezus' dood en begraving.

Lucas 24

Er is verwarring bij de vrouwen die het graf bezoeken en verbazing bij Petrus die ook komt kijken. Wat moet je nou denken van een open graf? Maar zo bijzonder is het niet volgens de engelen bij het graf. Want wie zoekt er nou de Levende bij de doden? Maak nooit de fout door van Jezus een schim uit het verleden te maken, een stem van vroeger. Hij leeft en dat zul je merken ook. Dat blijkt wel uit de tocht die de Emmaüsgangers maken. Wat hen overkomt mag een bemoediging zijn voor elke volgeling van Jezus. Reken onderweg op Jezus die de schriften opent en die je herkennen zult als het brood gebroken wordt en de wijn rond gaat! Ook als Hij in de hemel is opgenomen.

Johannes 1:1-34

Meer dan veel andere teksten uit de bijbel zijn de woorden uit het evangelie van Johannes geschikt om te overdenken. Dit geldt in ieder geval voor de eerste woorden van dit evangelie. Vraag eerst aan de Heilige Geest of je mag begrijpen wat je straks gaat lezen. Dat je niet alleen de tekst begrijpt, maar ook de stem van de Vader die ook nog vandaag tot de mensen spreekt.

Vergelijk het begin van dit evangelie met de woorden uit Genesis 1:1-5. In het begin was het Woord. Johannes identificeert het Woord met Jezus. Helemaal aan het begin, van de schepping, van de kerk, van dit nieuwe jaar en van je eigen leven gaat het dus blijkbaar al om Jezus. Alles draait om Hem. In hem is het leven, ook jouw leven. Vraag aan God of je mag gaan ontdekken wat dit betekent.

In het stuk van vandaag komen we Johannes tegen. Johannes is een bijzonder man. Een man uit één stuk. Hij doopt, en roept op tot bekering. Door het stuk te lezen, vraag je samen met de priesters en levieten van toen aan Johannes: "wie bent u?" Maar Johannes wijst naar Jezus. Blijkbaar gaat het om Jezus. Johannes zet zichzelf neer als getuige. Hij getuigt over Jezus: "en dat heb ik gezien, en ik getuig dat Hij de Zoon van God is" (1:34). Jezus is de Zoon van God. Begrijp je wat je leest?

Johannes 1:35-50

Johannes staat er weer. Met twee van zijn leerlingen. Door dit stuk te lezen sta jij hier ook bij. Van wie ben jij een leerling? Word maar een discipel van Johannes, en luister naar wat hij zegt. Hij wijst naar Jezus: "...daar is het lam van God". De twee leerlingen gaan achter Jezus aan. Mooi is dat, ze luisteren niet alleen naar Johannes, ze gaan meteen tot actie over. Dan draait Jezus zich opeens om en Hij vraagt: "wat zoeken jullie?" Wat zoek je eigenlijk bij Jezus? De leerlingen vragen aan Jezus waar Hij woont. Een beetje een rare vraag, misschien weten ze niet goed wat ze moeten zeggen. Maar het maakt niet uit; Jezus nodigt ze uit bij Hem te komen. Hij nodigt ook jou uit om bij Hem te komen. Hij weet al hoe je heet (1:42).

Johannes 2:1-12

De aandacht is verlegd door Johannes, van zichzelf naar Jezus. Vraag aan de Heilige Geest of je echt mag gaan begrijpen wat je leest. Jezus gaat naar een feest, een bruiloft. Als het feest in duigen dreigt te vallen doordat de wijn op raakt, kaart Maria het probleem aan bij Jezus. Maria verwacht hier al iets van Jezus wat de rest van de feestgangers nog niet verwacht. Leer van Maria: "doe wat Hij zegt, wat het ook is". Verleg voor jezelf ook de aandacht naar Jezus. Verwacht alles van Hem. Gaat het bij jou ook steeds meer over Jezus?

Johannes 2:13-3:21

Lees het stuk aandachtig door. Vraag aan God de genade dat je mag gaan begrijpen hoe je opnieuw geboren kunt worden. Jezus is iemand die opvalt. Dit is duidelijk na de gebeurtenissen in Kana en bij de tempel. Nicodemus komt naar deze Jezus toe voor een gesprek. Het gesprek van vandaag vindt plaats in het donker. Nicodemus komt als het ware 'stiekem' bij Jezus. Door dit stuk te lezen, sta jij er ook bij. Jezus vindt het niet erg dat je niet in één keer de stap zet om in vol daglicht bij Hem te komen. Niemand hoeft Hem iets over de mens te vertellen, want Hij weet wat er in de mens omgaat (2:25). Maar Jezus wil dat iederéén gelooft, en eeuwig leven heeft. Hoe? Jezus zegt: je moet nóg een keer geboren worden. Aan Nicodemus kun je al een beetje zien wat dit betekent; hij is het, die het verderop opneemt voor Jezus (Joh. 7:50). En bij Jezus' dood is hij één van de weinigen die helpt Jezus te begraven en daarvoor kostbare kruiden ter beschikking stelt (Joh. 19:39).

Om deze dag te overdenken: "Wie oprecht handelt zoekt het licht op, zodat zichtbaar wordt dat God werkzaam is in alles wat hij doet" (3:21).

Johannes 3:22-4:42

Als er één ding duidelijk wordt uit het evangelie van Johannes, is dat het niet om hém gaat. Het gaat om Jezus. Verleg daarom weer je aandacht naar deze Jezus. Vraag eerst weer of je iets mag gaan begrijpen van wie Hij is.

We staan samen met een Samaritaanse vrouw bij een waterput, met Jezus. De vrouw grijpt de gelegenheid aan om met Jezus te discussiëren over allerlei belangrijke politieke kwesties. Maar Jezus is niet iemand om interessante discussies mee te houden. Hij kent je door en door. Er is geen verstoppertje mogelijk. "Je hebt vijf mannen gehad, en degene die je nu hebt is je man niet". Er zijn geen plekken waar je kunt verstoppertje voor Jezus. Hij wil dat we zien dat Hij de gezalfde is, die ons alles zal vertellen (4:25).

Johannes getuigt van het getuigenis van de vrouw (4:39). Het gaat Johannes om Jezus. Daarvan is hij getuige. Hij vertelt dat de vrouw getuige wordt. Hij wil dat jij ook getuige wordt van Jezus. Lát je dan ook overtuigen door het getuigenis van Johannes (Ik getuig dat Hij de Zoon van God is) en het getuigenis van de Samaritaanse vrouw (Hij weet alles van me).

Johannes 4:43-5:18

Voordat je gaat lezen: vraag of tot je door mag dringen wat je leest. En wie deze Jezus is, waar Johannes ons op wijst.

Johannes vertelt ons over Jezus, dat Hij mensen geneest. Johannes heeft de Geest als een duif op Jezus zien neerdalen. Hij heeft Hem water in wijn zien veranderen. En hij heeft ook mensen die ziek waren, genezen zien worden. Johannes bedoelt maar: deze Jezus móet wel de Zoon van God zijn (1:34)! Johannes voert zoveel mogelijk van Jezus' tekenen en wonderen als bewijs op. Jezus zélf wil niet dat wij alleen kijken naar zijn wonderen en tekenen. Want Hij weet hoe slecht wij zijn. (Zie de menselijke reacties op de wonderen van Jezus: 'het is sabbat, het is niet toegestaan een slaapmat te dragen!' (5,10).

Maar Jezus ziet ons ook in medelijden, en Hij weet hoe lang wij al ziek zijn (5:6). Het is zijn verlangen om ons beter te maken. Wil je gezond worden?

Johannes 5:19-47

Lees het stuk aandachtig door met de indringende vraag in je gedachten: geloof je wat Jezus over zichzelf zegt? Johannes wijst Hem aan als Zoon van God. Jezus zélf zegt het ook (5:23): "dan zal iedereen de Zoon eer betuigen zoals men de Vader eert". Eerder verlegde Johannes al de aandacht van zichzelf naar Jezus. Nu doet Jezus zelf dit ook. Hij zegt: "Johannes was een lamp die helder brandde, en u heeft zich een tijd in zijn licht verheugd. Maar ik heb een belangrijker getuigenis dan Johannes,...".

De schriftgeleerden van die tijd kunnen Jezus niet accepteren, ook al bestuderen zij dagelijks wat er in de Schriften staat! Door dit stuk te lezen sta je bij de schriftgeleerden. Je kunt er niet omheen: geloof jij wat Jezus zegt?

Johannes 6:1-27

Vraag eerst in een gebed of je mag begrijpen wat je leest. Door te lezen, sta jijzelf ook tussen de grote menigte mensen die gezien hebben welke wondertekens Hij bij zieken deed. Jezus lijkt eerst de stilte te willen opzoeken. Met dat doel ging Hij al vaker de berg op om te spreken met de Vader. Maar als Jezus om zich heen kijkt, ziet Hij dat er een enorme menigte mensen naar Hem toe komt. Dan gebeurt er een geweldig wonder. De hele menigte krijgt te eten van vijf broden en twee vissen. En als iedereen gegeten heeft, is daar misschien wel het grootste teken: er is nog eten óver! De leerlingen krijgen de opdracht het overgebleven brood te verzamelen. Jezus legt er de nadruk op, dat ze niets van het overgebleven eten verspillen. Later vergelijkt Jezus zichzelf met het brood. Hij is het brood dat door het te eten niet mínder wordt, maar méér. Jezus deelt zichzelf uit, en door Hem te eten, stil je niet alleen je tijdelijke honger, maar krijg je eeuwig leven in overvloed. Maar pas op: het leven dat ontstaat bij Jezus, mag niet verspilld worden! Verzamel alles om te eten en uit te delen!

Johannes 6:28-71

Verleg opnieuw je aandacht naar Jezus. Lees het evangeli gedeelte aandachtig door. Vraag of je mag begrijpen wat Jezus zegt, Hij is het brood dat leven geeft. Herken je jezelf in de reactie van de menigte? Eerst ben je enthousiast, want je ziet geweldige tekens. En wat wil je daarna? Nóg meer tekens en wonderen (vs. 30)! Let ook op de enthousiaste reactie in vers 34: Geef ons altijd dat brood, Heer!

Dan zegt Jezus twee keer: "Ik ben het brood dat leven geeft". Je moet mijn lichaam eten en mijn bloed drinken. Voor veel Joden uit de menigte, die eerst zo enthousiast waren, wordt dit toch te gek. Trouwens, het was voor Joden verboden om bloed te nuttigen, want in het bloed zit het leven!

Als je de kruisweg die Jezus ging op je laat inwerken, kun je op een soortgelijke manier verontwaardigd raken van de pretentie van deze Jezus. De zonden van de wereld wegnemen?? Maak je maar eens een voorstelling van de mensen voor wie Jezus een aanstoot was, en ontdek hoe dat ook voor jou zo kan zijn.

Om deze dag te overwegen: Matteüs 11:2-6.

Johannes 7:1-36

Bid, dat je door deze woorden te lezen dichter bij Jezus mag komen, en meer van Hem mag gaan begrijpen.

Het gaat over Jezus. Nadat velen Hem de rug weer hebben toegekeerd, trekt Hij door Galilea. Door dit evangeli gedeelte te lezen ga je iets proeven van de situatie waarin Jezus verkeert. Mensen bejubelen Hem om de spectaculaire tekens die Hij heeft laten zien. Tegelijkertijd kijken de mensen niet door de tekens heen. Mensen keren zich weer van Hem af, maar verzamelen zich dan toch weer om Hem heen. Door te lezen, sta je erbij en je ziet dat ook zijn eigen broers Hem niet in bescherming nemen. "Blijf dan niet hier, ga naar Judea", zeggen ze. Dáár is het onveilig, de Joden proberen Hem te doden. Maar Jezus neemt zijn broers wél in bescherming, door niet ópenlijk naar Jeruzalem te gaan. En in Jeruzalem blijkt, dat iedereen versteld staat van zijn woorden.

Verleg je aandacht naar deze Jezus. Proef iets van de tweestrijd die Hij doormaakt. Zie het beeld van Hem al weerspiegeld worden door Jozef in het Oude Testament: zijn broers hadden hem verkocht. Nu is hij koning. Hoe zal hij zich bekend maken aan zijn broers, nu zij hem weer komen opzoeken?

Johannes 7:37-8:20

Luister naar de woorden van Jezus en de reacties van de mensen daarop. Probeer ook je eigen reactie op Jezus te formuleren. In hoofdstuk 8 kun je lezen dat Jezus de vrouw die overspel pleegde, niet veroordeelt. Hij veroordeelt ook jou niet. Hij maakt je vrij om niet meer te zondigen. In vs. 50 van hoofdstuk 7 komen we Nicodemus weer tegen. Kwam hij eerst nog in de nacht bij Jezus, nu neemt hij het voor Jezus op bij de leiders van de Joden. Hij blijft niet meer in de schaduw staan. Met de kracht van God komt hij steeds meer openlijk uit voor Jezus. Wat kun jij leren van Nicodemus?

Johannes 8:21-59

Vraag eerst in gebed of je mag begrijpen wat er staat. Vraag of steeds dieper tot je mag doordringen wie Jezus is. Het evangelie van Johannes begon met het getuigenis van Johannes over Jezus. Nu is de aandacht volledig gericht op Jezus. Eerst op zijn tekens en wonderen, maar nu ook steeds meer op wat Hij zélf zegt. Laat goed tot je doordringen wat deze Jezus zegt, terwijl Hij aan het woord is in dit evangelie. Als je de woorden van Jezus bijvoorbeeld zou onderstrepen dan valt het op dat Jezus volop de aandacht op zichzelf richt. Johannes richtte al de aandacht op Jezus. Dat deed hij niet uit beleefdheid. Als Jezus van Johannes het woord krijgt, is dat niet om het beleefd weer door te geven aan iemand anders! Blijkbaar gaat het om Jezus zélf. Gaat het jou om Jezus zelf?

Om deze dag te overwegen: Jezus zegt: "Wanneer ik mezelf zou eren, zou mijn eer niets betekenen, maar het is de Vader die mij eert, de Vader van wie u zegt dat hij onze God is, hoewel u hem niet kent. Ik ken hem."

Johannes 9

Bid of de Geest je duidelijk mag maken wat er staat. Het zijn niet alleen de woorden en zinnen, maar het is de stem van de Vader die ook nu nog tot mensen spreekt. Door de woorden uit het evangelie te lezen, zie ook jij dat er een blinde man genezen wordt. Weer is de reactie op het wonderteken dubbelzinnig. Iedereen loopt te hoop en iedereen heeft een mening. Bijna niemand ziet door het teken heen. Pas op dat op de dag van het oordeel de mensen van Ninevé niet zullen opstaan om ook jou te veroordelen, "want zij hebben zich bekeerd na de prediking van Jona, en hier zien jullie iemand die méér is dan Jona!" (Lukas 11,32). Door te lezen komt de vraag aan de man die blind was, ook bij jou: wat denk jij van deze Jezus?

Johannes 10

Verleg - ook in gebed - de aandacht eerst weer naar Jezus. Alles draait om Hem. Om te beschrijven wie Hij is, worden in de bijbel heel veel beelden gebruikt. In het Johannes' evangelie is Jezus al vergeleken met het licht dat schijnt in de duisternis. Hij is ook het ware brood uit de hemel, en het levende water. In Johannes 10 worden we geconfronteerd met één van de mooiste beelden uit de bijbel. Jezus zegt: Ik ben de goede herder. Laat je overtuigen door het getuigenis van Johannes. Proef de woorden van Jezus zélf, en wees kritisch op je eigen reactie. Herken jij de stem van jouw Herder?

Lees in dit verband ook: psalm 23

De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
Hij geeft mij nieuwe kracht
en leidt mij langs veilige paden
Tot eer van zijn naam.

uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.

U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
U zalft mijn hoofd met olie,
Mijn beker vloeit over.

Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want U bent bij mij,

Geluk en genade volgen mij
alle dagen van mijn leven,
ik keer terug in het huis van de HEER
tot in lengte van dagen.

Johannes 11:1-44

Het dralen van Jezus is erop gericht om Maria en Martha binnen te voeren in het geheim van de opstanding. Dat Lazarus uit de dood teruggeroepen gaat worden, heeft niet alleen te maken met het feit, dat Jezus de *macht* heeft om de dood te overwinnen. Het zit 'm ten diepste vast op het feit, dat Hij *zelf de opstanding in eigen persoon is*. Jezus is geen 'afgod' die zelfs het staaltje van dodenopwekking verrichten kan. Jezus gaat in eigen persoon dat wat aan de dood ten grondslag ligt, de doodsschuld wegnemen door zijn eigen dood aan het kruis, een dood die in Joh.11 aanstaande is. Ook nu weer is het wonder aan Lazarus verricht, een *teken* dat zich helemaal samentrekt op de betekenis van Jezus Christus zelf. Daarom: wie in *Mij* gelooft, ook van hem geldt dat hij zal leven ook al is hij gestorven.

Johannes 11:45-12:19

Te midden van al het gekonkel en het wondergeloof van de mensen die zich om Jezus verdringen, stijgt de geur van Maria's nardusolie op. Het lijkt verspilling, maar het is in wezen het *uitgieten van al Maria's liefde over Jezus heen*. In deze kostbare mirre schenkt zij zichzelf aan Jezus weg. Het is vol symboliek: Jezus'voeten, het laagste, gezalft met het duurste van het duurste, en vervolgens ingemas-seerd en afgedroogd met het hoogste dat Maria van haarzelf in huis heeft: haar haren, haar kroon. *Al onze kronen aan uw voet*, dat gebeurt hier letterlijk. Het huis geurt inmiddels al wel naar de grafspel-tonk waarin Jezus binnenkort gelegd zal worden, zo zegt Jezus zelf immers. Liefde en naderende dood: het zet alles in een enorme spanning. De intocht in Jeruzalem lijkt alles nog te verbloemen. Geen vuiltje aan de lucht, gestoffeerde straten, komt laten wij aanbidden. Maar het is schijn.

Johannes 12:20-50

Het uur van de in de aarde gezaaide graankorrel staat voor de deur. Jezus noemt het *Zijn ure*. Als een rode draad zigzagt dat *uur* van Jezus al vanaf de bruiloft in Kana (Joh.2) door het evangelie heen. Naar dit uur stuwt alles toe. Alle spreken en alle tekenen van Jezus zijn daarop gericht. Het is de ure *van zijn verheerlijking*, van zijn *verhoging*. Zoals de slang eens verhoogd werd in de woestijn op een paal, zo gaat Jezus verhoogd worden aan een kruispaal: en wie in geloof naar Hem opziet, zal omhooggetrokken worden vanuit de dood naar het leven. *Ik zal allen tot Mij trekken*, zegt Jezus. Het zijn die 'allen' die de Vader aan Hem gegeven heeft, want uit jezelf kun je niet geloven en tot de Zoon komen. En toch: ik wordt opgeroepen om naar de verhoogde Zoon te kijken. Om m'n ogen *open* te doen en niet mee te doen met de blindheid die alom heerst. Dat is mijn verantwoordelijkheid.

Johannes 13

Zoëven zijn Jezus'voeten nog met nardusolie gewassen door Maria (12:1-11). Nu komt het tegenbeeld: Jezus wordt aller dienaar. Filipp.2 zegt, dat Hij zich totaal leeggeschud heeft voor ons, ja voor ons slaaf geworden is tot op het kruis. En nu is het aan ons *dat wij elkaar zullen liefhebben*, niet maar naar onze eigen maatstaven, want het zit niet zo in ons om elkaar de voeten te wassen (-wij drogen elkaar liever op een andere manier af-), om werkelijk je *de minste van die ander te betonen*. De maatstaf is Jezus zelf: 'gelijk Ik u liefgehad heb, dat gij elkaar liefhebt'. Ga maar eens na, wat je vandaag dan nog praktisch naar elkaar toe in te halen en christelijk bij te stellen hebt. En dat niet, omdat dat moet, maar omdat je achter Christus aan niet anders kunt en wilt.

Johannes 14

Nu komen we bij Jezus' afscheidswaarden. Zijn testament. Laatste wilsbeschikking. Daarin speelt Jezus' onderwijs, beter: Jezus' blijde aankondiging *van de Heilige Geest* een centrale rol. Jezus gaat heen, Hij laat ons zijn Geest achter. Het wil mij voorkomen, dat we in onze charismatische tijd, die zwanger is van allerlei speciaals van de Geest, dit basisonderwijs van Jezus als *het fundamentele onderwijs over de Heilige Geest* dienen aan te houden. Hier spreekt niet maar een charismatische gemeente over wie de Geest nu eigenlijk is (zoals de gemeente van Korinthe bijvoorbeeld), zelfs Paulus is hier niet aan het woord over de Geest, *nee de Zoon zelf*. En steeds koppelt Jezus daarbij ook terug op de Vader. *Vader en Zoon beloven hier de Geest en kondigen aan wat ons te wachten staat*. Het is heel eenvoudig: dat de Geest ons verbindt aan wat de *Vader in de zending van de Zoon voor ons gedaan heeft*. Dat is de grote 'bijstand', de enige *troost in leven en sterven* die we mogen verwachten. Hou eens bij wat de Geest allemaal volgens deze woorden van Jezus voor ons doet; en bemerk tot je grote vreugde, dat *de Geest mij gelukkig helemaal terugwerpt op Jezus Christus*, in alles, met lichaam en ziel. En niet op mezelf dus. Al is wel pertinent duidelijk, dat het voor mij nu aankomt op het *bewaren* van wat Christus mij door zijn Geest geeft: zijn woorden van eeuwig leven. En 'bewaren' is naar Jezus' gelijkens niet: wegbergen in de grond. Een geloofsdokument opgeborgen ergens in een la van je bestaan. Bewaren is: ermee aan de gang gaan. Jezus' woorden kun je allen maar *leven*.

Johannes 15

De vrucht waar Jezus op doelt bestaat blijkbaar allereerst uit: elkaar liefhebben (9-17) en van Jezus getuigen (en dat tegen de haat van de wereld in, 18-27). Getuigende liefde dus. Daarin mogen we, geplant in de wijngaard van de Vader (Jesaja 5), en nu geënt op de volbrachte liefde van de Zoon, een geur en een smaak van Jezus Christus zijn. God houdt van goede druiven. Ja, God heeft onder het regime van de Geest de beste wijn voor het laatst bewaard.

Johannes 16

Jezus trekt nu alles samen op het werk van De Vader, Hemzelf en de Geest. Nu de *ure* er zo goed als is, nu komen er krachten in het geding die mensen niet meer kunnen manen. God komt thans *geheel alleen te staan om de daad van het overwinnen van de Tegenstander te volvoeren*. De discipelen zullen uiteenstuiven. Verdriet, onmacht, onbegrip en angst zullen hen alle kanten opjagen. Alleen God drieënig is *tegen deze ure opgewassen*. Het is aangrijpend hoe Jezus telkens de Vader en de Geest erbij betreft, nu het grote Heilsfeit, de beslissende wending in de geschiedenis volbracht moet gaan worden. De Vader laat hem niet alleen, ook niet in de ure van het kruis (16:31), al komt straks in de diepste diepte van het lijden wel Jezus' kreet over de verlaten van de Vader (onontwarbaar mysterie, dat we ook maar aanbeddend zo moeten laten); en ondertussen staat de Heilige Geest op uitgestort worden, stromen van leven, die de aarde getuigend, maar daarin ook veroordelend voor wie niet wil (16:8-11), zal overvloeien. De woestijn zal bloeien als een roos.

Johannes 17

Dit 'hogepriesterlijke' gebed van Jezus is inderdaad pure *voorbede*. Jezus bidt niet voor Zichzelf -dat zou je haast wel verwachten nu de kruisgang voor de deur staat - , maar heel zijn gebed staat in dienst van de discipelen (zij, die door de Vader aan Jezus 'gegeven' zijn) en van hen die door de verkondiging van de discipelen in Jezus zullen gaan geloven. Jezus bidt voor hen om bewaring en heiliging *in de waarheid*: en blijkens Jezus' gebedswaarden betreft het hier de waarheid omtrent zijn *Zoonschap van de Vader (vs.8)*, dat Hij van de Vader is uitgegaan. In Jezus Christus heeft God Zich in volkomen waarheid uitgesproken. Jezus kennen is daarom Gods *Naam* kennen en daarom het eeuwige leven kennen. Rondom die waarheid kan alleen maar *éénheid* ontstaan. Zoals De Vader in de Zoon is en andersom, zo ook wij in Hen en Zij in ons. En wij in elkaar. Waarheid heeft dus inderdaad met 'de leer' te maken, maar die moet wel relaties smeden en leven inblazen, de waarheid moet 'organisch' worden, de kerk het *levende lichaam* van Christus, het Hoofd. Anders zal de kerk ook geen leven *uitstralen (vs.20,23,24!)*. Van enkel een belijdenis-op-papier komt geen warmte en leven af. Elke keer noopt dit gebed van Christus tot zelfonderzoek: hoe lichamelijk-levend zijn wij eigenlijk als kerk?

Johannes 18:1-27

Tijdens de gevangenneming is er op geen enkel moment sprake van overmacht van de vijand. De uitgetrokken horde valt zelfs bevend ter aarde op het moment dat Jezus zegt: *Ik ben*. Ik ben het. Maar de diepte van de Naam van Jahwe (Ik ben, Ex.3:14) dreunt er in door (zoals in heel het Johannes-evangelie wanneer Jezus zijn *Ik-ben-uitspraken* laat klinken). Jezus' Godheid doet hen van hun stokje vallen. En dan dat tweeluik daarna in de hogepriesterlijke hof: enerzijds Johannes ('de andere discipel', vs.15) met anderzijds Petrus. Dat tweeluik keert ook weer terug bij Petrus' eerherstel (21:20,21). Allebei hebben ze lief, allebei volgen ze tot in het hol van de leeuw. Maar dan scheiden zich blijkbaar de wegen, voor even maar, want na Jezus' opwekking verzamelt Jezus zijn discipelen weer. Ik geloof niet in de theorie (die je steeds vaker van kansels hoort), dat Petrus Jezus verloochende, omdat hij het niet eens zou zijn met de weerloze manier waarop Jezus zich had laten boeien en meevoeren. *De overmacht van Jezus, ook in de gevangenneming, droop van alles af*. Nee, Petrus kan de krachten niet aan, de krachten van de boze en van de vijandschap, die zich nu rondom Jezus gaan samenballen. Daarin had Petrus eerder bombastische woorden gesproken. *Maar de Zoon zal de pers van de gramschap van God alleen treden*. Die beker zal niemand, zelfs Petrus (maar ook Johannes) niet, kunnen drinken. De haan kraait, dat de victorie in geen enkel opzicht van mensen, maar alleen van de Zoon zal komen.

Johannes 18:28-19:16

Jezus verzet zich niet, omdat zijn Koninkrijk niet van deze wereld is. Daarom heeft Pilatus macht. Dwars door dit door en door aardse gekonkel heen, spelen zich de krachten van het Koninkrijk af. De vervulling van de Raad van God die op onze verlossing gericht is, stuwt Jezus onontkoombaar heen naar het kruis. Daarin zijn de mensen slechts werktuigen (Rom.9:17, 19vv.), alhoewel ze voluit verantwoordelijk blijven voor hun handelen. Tegelijk zal Jezus straks inzake hun verblinding juist vanaf het kruis voorbede voor hen doen (Lc.23:34). Gods verkiezende raad (geheim van Gods Geest, wee de mens die meent dat in mensenbegrippen sluitend in kaart te kunnen brengen) behelst nooit dat mensen door God als 'materiaal voor de hel' gebruikt zouden worden. God is geen pottenbakker met een linker- en een rechterhand. Dat te denken is godslasterlijk. God is Licht en in Hem is in het geheel geen duisternis.

Johannes 19:17-42

Het kruis van Jezus wordt het kruispunt van Gods Raad. Telkens benadrukt Johannes het: hier, op deze plaats Schedel genaamd, in deze gebeurtenis, kruisen de woorden en de patronen van Gods spreken en handelen zich definitief: opdat de Schrift vervuld zou worden. Hier, in deze verknoping van de Schriften, waar Jezus alles volbrengt naardat alles voorzeggd is, worden onze knopen ontbonden. Het is volbracht. Heel het relaas van onze verlossing uit de duisternis van schuld en dood, ja heel het lijden en de vruchteloosheid van onze mensenbeschaving (tot op de dag van vandaag!) vindt hier zijn ontknoping. Enkel hier. Maar hier dan ook definitief en voorgoed. Eigenlijk kunnen we die informatie en de diepte daarvan helemaal niet aan. We staan er maar wat bij te kijken. Het lichaam van Jezus halen we van het kruis af. We zetten onze geijkte patronen gewoon door. Zonder het Licht van de Geest zullen we nooit wakker worden. Zo gaat dat bij stervelingen, als de Zoon van God bezig is je met het leven te overkleden.

Johannes 20:1-18

De cocon van de dood blijkt opengebroken en leeg (Van Bruggen), vers 6,7. Toch haakt het pas aan, het evangelie van de opstanding, als Jezus Maria bij haar naam noemt: 'Maria'. Jezus bezorgt de opstanding thuis in onze persoonlijke levens. Hoofd voor hoofd gedoopt bij je naam. Zo sta je op tot een nieuw leven. Vanaf dit moment is Maria een ander geworden. Wedergeboren. Omdat ik gehoord heb met eigen oren hoe Jezus mij bij mijn naam noemt. Hij in mij en ik in Hem.

Johannes 20:19-31

De verschijning aan de discipelen en een week later nog eens met Thomas (in de discipelkring) erbij, maakt de discipelen enorm blij. Maar ze moeten niet maar fundament van blijdschap (want weerzien met Jezus) worden, maar fundament van geloof. Daarin is Jezus' verschijning aan hen een eerste stap, alhoewel Jezus de tweede en beslissende stap juist nu ook meteen zet: jullie zien me en zijn blij, maar zalig wie gelooft zonder gezien te zullen hebben. Zo sluit Johannes dan ook in eerste instantie af: opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn Naam. Het blijft, ook na de komst van de Zoon, achter Abraham aan: zijn geloof, dat is: zijn volledige vertrouwen op en overgave aan God die doet wat Hij zegt, werd hem tot gerechtigheid gerekend.

Johannes 21:1-14

Vissers moeten vissers van mensen worden. Een stukje vroeger onderwijs van Jezus (Luc.5:5) wordt voor zijn discipelen herhaald, zij het dat alles nu staat in het kader van Jezus' volbrachte werk. Het net tot barstens toe vol: teken en zegel van de Geest die komt en die mensen in het net van Jezus zal brengen door de verkondiging van Zijn dood en opstanding. Petrus trekt (ongewild?) toch weer teveel de aandacht naar zichzelf toe. Een mens verandert zomaar niet.

Johannes 21:15-25

Petrus, die al weer haantje de voorste geworden is, moet toch eerst nog eens die vroegere haan horen kraaien, die van zijn drievoudige verloochening. Petrus krijgt er tranen van in z'n ogen. Toch is het zo bevrijdend, en dat voor het oog van alle discipelen: dat de Here mij enkel en alleen afrekent op het feit of ik Hem liefheb. Want dat vraagt Jezus aan Petrus en het antwoord op die vraag mag zijn verloochening stillen. Natuurlijk hou ik van deze Heiland, hoeveel zonden van mij daar ook tegen in te brengen zijn. Wie Christus liefheeft mag met zijn zondige aard, waarmee hij z'n hele leven lang strijd heeft, mee om de netten van Christus te vullen. Daarbij neemt God jou in dienst, met jouw aard, jouw karakter, jouw weg, jouw zonden ook. Johannes is geen Petrus en Petrus geen Johannes. Dat gaat zijn Heer aan. We zouden elkaar es minder moeten beoordelen, en meer moeten stimuleren tot liefde, tot het liefhebben van Christus. Die liefde is namelijk in geen boekenrij te omvatten, zo groot, zo diep, zo lang, zo breed. De gemeente van Christus is als het goed is er een klein beetje een bibliotheek van (Ef.3:18,19!), als we elkaar tenminste niet de maat nemen, maar met elkaar proberen de maat van Christus liefde te nemen en die uit te stralen.

Handelingen 1

Nadat hij in 'zijn' evangelie het optreden van Jezus heeft beschreven, vervolgt Lucas hier zijn verhaal. Wij noemen dit boek 'Handelingen van de apostelen', maar in feite gaat Lucas gewoon verder met zijn beschrijving van de handelingen van Jézus, maar nu zoals Jezus actief is vanuit de hemel en via zijn apostelen.

Bij zijn vertrek is Jezus' opdracht duidelijk: het evangelie moet uitgedragen worden 'in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.' En dat is precies zoals het gegaan is, want dank zij Christus' bestuur vanuit de hemel hebben zijn apostelen allereerst Jeruzalem het evangelie laten horen (hoofdstuk 2-7); door de vervolging die dan tegen de gemeente losbreekt, bereikt het evangelie ook Samaria en Judea (hoofdstuk 8-12), waarna al gauw de grenzen van Palestina worden overschreden (11:19-30 en 13-28). Het boek sluit af met de woorden dat Paulus in Rome het evangelie doorgaf 'zonder dat hem iets in de weg werd gelegd' (28:31).

Dit dynamische optreden van de apostelen was alleen mogelijk doordat Christus hen zijn Geest wilde geven (1:8) en doordat Hij hen eerder ooggetuige had gemaakt van zijn leven op aarde (de voorwaarde om apostel te kunnen zijn, 1:21-22).

Door deze inzet van niemand minder dan Christus zelf heeft het evangelie ook Groningen bereikt. En nog steeds handelt Christus wereldwijd. We zijn bevoorrecht met zo'n Heer.

Handelingen 2:1-21

De apostelen hadden als mens allerlei kwaliteiten, maar ze konden hun taak alleen aan door de kracht van Christus' Geest. Daarom werd die Geest-kracht op de pinksterdag royaal aan Christus' volgelingen geschonken. Dat ging samen met een ongekend wonder: ze spraken een grote verscheidenheid aan talen, waardoor de toegestroomde mensen in hun moedertaal van Gods grote daden hoorden. Door dit wonder bewees Jezus dat Hij leeft en naast God op de troon zit; ook riep Hij hierdoor de mensen op hun redding bij Hem te zoeken; ten slotte maakte Hij duidelijk dat Hij met het evangelie de hele wereld wil bereiken. Vandaar dat dit pinksterwonder in het boek Handelingen herhaald wordt als er een volgende stap gezet wordt, de wereld in: in Samaria 8:17; bij Cornelius, 10:44-47; in Efeze, 19:6. Zonder Christus en zijn Geest zijn we als christen nergens.

Handelingen 2:22-47

We denken gauw dat het op het pinksterfeest om de Geest gaat, maar Petrus wees in zijn toespraak erop dat we in de Geest met Christus te doen hebben. Hij hoort centraal te staan in ons geloof en in ons leven. Dat hebben zijn toehoorders goed begrepen: 'Hoe kunnen wij nog gered worden, nu wij deze Jezus hebben laten kruisigen?' Petrus' antwoord hierop is zo eenvoudig als wat: ze moesten het van Jezus verwachten en zich door de doop met Hem laten verbinden; dan zouden ze vergeving ontvangen en zou de Geest ook over hen vaardig worden. Ze hoefden zich dus niet via ingewikkelde en langdurige rituelen laten inwijden in allerlei geheimen; ook hoefden ze geen lange weg te bewandelen van ascese en andere oefeningen. Ze hoefden zich alleen aan Christus vast te klampen en als bedelaars hun handen op te houden. Zo makkelijk is het evangelie, maar tegelijk: zo moeilijk, want daarmee doen we afstand van de drang onszelf te willen redden.

Die pinksterdag groeide de kleine groep volgelingen uit tot een massale gemeente, met als kenmerken: trouw aan het apostolisch onderwijs, toegewijd in het bidden en royaal tegenover wie hulp nodig hadden, en dat alles gedrenkt in vreugde. Is dat ook het beeld van onze gemeente?

Handelingen 3

Dat Petrus en Johannes naar de tempel gingen voor het middaggebed, was niet alleen omdat ze daar toehoorders konden vinden. In de begintijd sloten de christenen aan bij wat ze tot dan toe als gelovigen gewoon waren. Zo bleef ook Luther aanvankelijk preken in zijn monnikspij en hield hij allerlei rooms-katholieke gebruiken aan. Reformatie is altijd wat anders dan revolutie. Het is waar, het doet radicaler aan om ineens en compleet met het oude te breken. Maar daarmee stoot je mensen af die meer tijd nodig hebben. Gelukkig gunt God ons een groeiproces. Natuurlijk mag dat nooit een smoes zijn om keuzes te ontwijken en slapheid goed te praten.

In de tempel genazen ze met een beroep op Jezus een verlamde. Daarmee bewezen ze die ene persoon een geweldige dienst. Tegelijk gaven ze daarmee aan dat de vermoorde Jezus weer leefde en zich op aarde liet gelden. Ook gaven ze een voorproef waar het in Christus' plannen uiteindelijk op uitdraait: een nieuwe wereld waarin geen dood en verderf meer voorkomt. In zijn toespraak lichtte Petrus dit alles uitgebreid toe. Er kon zo geen misverstand over bestaan: zijn toehoorders moesten bij Christus vergeving zoeken; dan zouden zij, net als die genezen man, gezegend worden. Deze oproep is niet veranderd: zoek uw houvast bij Christus en vind zo het leven!

Handelingen 4:1-22

Ondanks alle eenheid en liefde was ook toen het kerkelijk leven allerminst paradijselijk. Er waren dreigingen van binnenuit, blijkt uit Hand.5a en 6a, en er waren dreigingen van buitenaf, blijkt uit dit hoofdstuk. Hoe enthousiast de meeste mensen ook waren over het optreden van Petrus en Johannes, de joodse leiders voelden zich ongemakkelijk. Met de terechthouding van Jezus meenden ze van Hem af te zijn, en nu werden in de naam van diezelfde Jezus toespraken gehouden, tot op het tempelplein; ook werden in zijn naam mensen gedoopt en genezen. Dat moest afgelopen zijn. Ze zouden die plattelanners eens flink intimideren; dan zouden ze wel voorgoed in hun schulp kruipen. Maar ze kregen te doen met de kracht van Jezus' Geest. Want in plaats dat deze Galileërs zich lieten overdonderen door de hoge heren, droegen ze enthousiast de boodschap uit van redding door hun Heer. Jezus had hen dat al aangekondigd: 'Als jullie voorgeleid worden, vraag je dan niet bezorgd af hoe je moet spreken. Het wordt je ingegeven' (Mat.10:18-20).

Overigens gaf God hiermee gehoor aan het gebed van zijn Zoon op Golgota: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' Bij deze gelegenheid kregen de leiders een herkansing om zich alsnog door Jezus te laten zeggen. Maar ze weigerden zich gewonnen te geven en zetten de apostelen onder druk om voortaan hun mond te houden. Voor niets, want alleen al die genezen man was een tastbare reclame voor de kern van de apostolische boodschap dat Jezus leeft.

Handelingen 4:23-37

Vrijgelaten realiseerden Petrus en Johannes zich dat ze niet door hun eigen welsprekendheid de dans waren ontsprongen. Samen met de gemeente richtten ze zich in gebed tot God. Bij Hem zochten ze bescherming tegen de krachten die zo dreigend op hen afkwamen. Ook vroegen ze Hem om hulp, zodat ze het aandurfden om door te gaan met het uitdragen van de boodschap. In antwoord op hun gebed liet God hun plaats van samenkomst trillen en hen volschieten met de Geest. Daardoor geruggesteund gingen ze onverdroten door.

En dan volgt een tekening van de eerste gemeente die ons met weemoed vervult: wat een eendracht, wat een vergaande onderlinge hulp, wat een werfkracht. Dat is ook zo. Maar blijkens het vervolg valt er meer te zeggen. Intussen maakt dit bijbelgedeelte duidelijk waar het geheim ligt van effectieve gemeenteopbouw. Dat geheim vinden we niet allereerst in bepaalde modellen, vormen, acties. Wat in dit gedeelte naar voren komt, is: gebed, dus: je afhankelijk weten van God, maar ook: invloed van de Geest, warmlopen voor het evangelie, hart hebben voor elkaar. Daar hoort elke inzet voor gemeenteopbouw mee te beginnen.

Handelingen 5:1-16

De paradijselijke sfeer in de gemeente, getekend in het slot van hoofdstuk 4, wordt door het optreden van Ananias en Saffira verstoord. Ze hadden een stuk land verkocht, maar anders dan iemand als Barnabas (4:37) volstonden ze ermee een déél van de opbrengst ter beschikking van de armen te stellen. Dat was hun goed recht, blijkt uit Petrus' reactie. Maar ze deden net alsof ze de héle opbrengst afstonden. Daarmee maakten ze voor de mensen wel goede sier, maar bedrogen ze God en zijn Geest. Het gevolg was fataal: beiden stierven ze. Hard? Inderdaad, maar de zonde was ook erg. En God wilde eens voor altijd duidelijk maken dat Hij ontrouw aan Hem hoog opneemt. We zijn dus gewaarschuwd. Doordat nu Gods reactie meestal uitblijft, kunnen we denken dat het met Gods straf wel losloopt. Het verhaal over Ananias en Saffira bindt ons op het hart: we moeten goed weten hoe wij ons in de gemeente en tegenover God opstellen: we zondigen nooit goedkoop; eens vindt de confrontatie met God plaats, onontwikkbaar.

Doordat God zo duidelijk de grenzen van de kerk had aangegeven, hielden de apostelen de ruimte voor hun helende en missionaire werk, met alle werfkracht van dien. Trouw zijn aan wat God opdraagt of ook verbiedt, lijkt tactisch niet aantrekkelijk, maar blijkt uiteindelijk dienstbaar aan gemeenteopbouw.

Handelingen 5:17-42

De invloed van de apostelen werd de leiders te gortig. Ze besloten drastisch in te grijpen. Maar God zorgde ervoor dat de apostelen ongehinderd de gevangenis uit konden en hun missionaire werk konden voortzetten. In plaats dat de leiders hierdoor tot bezinning kwamen, lieten ze de apostelen ophalen om zich te verantwoorden. Die hadden één onweerlegbaar tegenargument: 'Men moet God meer gehoorzamen dan de mensen'; bovendien: ze konden niet om het feit heen dat Jezus leefde. Goede raad was duur, te meer omdat de massa kennelijk op de hand was van de apostelen. Gamaliël, Paulus' leermeester, kwam met een advies: 'We moeten gewoon afwachten. Deze Jezus-beweging was óf een mensenzaak en zou dan vanzelf een keer verlopen; óf die was Gods zaak en dan konden en mochten ze die niet vernietigen.' Ogenschijnlijk heel wijs, maar daarmee weigerde de Gamaliël kleur te bekennen. De andere leiders gingen hierin mee, maar in feite kozen ze toch, want ze lieten de apostelen geselen en legden hun een spreekverbod op.

En de apostelen? In plaats dat ze gedeprimeerd waren door deze tegenslag,, waren ze vol vreugde, want ze vonden het een voorrecht dat ze voor Jezus hadden mogen lijden; ook voelden ze zich gesterkt om gewoon door te gaan: hun hart was zo vol van het evangelie dat hun mond er wel van over móest lopen.

Handelingen 6:1-7:16

We zijn gauw wat schrikkerig als er ruzie in de kerk ontstaat en al helemaal als de kerk door leidende personen uit de samenleving vijandig behandeld wordt. Uit dit hoofdstuk blijkt dat we daar niet vreemd van moeten opkijken. Vanaf het begin heeft de kerk hiermee te maken gehad.

Allereerst wordt verteld dat er onlust ontstond omdat de weduwen uit de Griekstalige groep bij de dagelijkse ondersteuning achtergesteld werden. Bedoeld zal zijn dat zij te weinig ingeschakeld werden bij het diaconale werk. Door toedoen van de (vooral Arameestalige) apostelen werden toen zeven Griekstalige mannen aangesteld die het evenwicht in de leiding moesten herstellen. Deze zeven waren dan ook niet de eerste diakenen (zoals vaak wordt gedacht); ze traden vooral als predikers op maar moesten kennelijk er ook voor zorgen dat de Griekstalige weduwen ingeschakeld werden. Van dit eerste kerkelijke conflict valt dus veel te leren: leiders moeten delegeren en ze moeten rekening houden met de verschillende groepen in de kerk.

Stefanus, een van de zeven, preekte zo aanstekelijk dat de joodse leiders hem als een gevaar begonnen te zien. De flansen een valse aanklacht in elkaar en daagden hem voor de Sanhedrin. Dat gaf hem de mogelijkheid de leiders nog één keer te confronteren met Gods liefde door Christus, zoals die in het Oude Testament al zichtbaar was geworden. Zo is God: Hij zet altijd alles op alles om mensen met het evangelie te bereiken. Hoe reageren we daarop?

Handelingen 7:17-43

Stefanus verhaalde hoe veel voorrechten God telkens weer aan zijn volk heeft gegeven. Daardoor werd hun structurele ondankbaarheid tegenover God extra pijnlijk. Neem nou Israël uit Mozes' tijd. Wat hadden ze veel van God gekregen, maar wat was typerend aan hen: hun koppigheid. Hoeveel moeite had God niet moeten doen om ze achter Mozes aan te krijgen. En toen ze eenmaal in de woestijn waren, barstten ze telkens in gejammer en gemopper uit.

In Kanaän aangekomen gaven ze zich telkens af met afgoden en weigerden ze te luisteren naar de waarschuwingen van de profeten. Dat is kennelijk een zwak punt bij Gods kinderen: dat ze te weinig oog hebben voor wat God hun allemaal geeft. We hebben vaak zo onze eigen wensenlijst en als God daaraan niet voldoet, hebben we niks meer met Hem, hoe veel liefde Hij ons ook bewijst. Het is goed telkens kritisch naar onszelf te kijken, hoe wij omgaan met Gods geschenken aan ons.

Handelingen 7:44-8:3

Stefanus sloot zijn historische verhaal af met de toepassing: 'In feite zijn jullie geen haar beter dan jullie voorouders.' In plaats dat ze toen stil vielen en kritisch naar zichzelf gingen kijken, barstten ze in haat tegen Stefanus uit. Te midden van de chaos van hun reacties gunde God Stefanus een blik in de open hemel. Daar zag hij God zitten, terwijl Jezus aan zijn rechterhand stond (niet: zat), klaar om op te treden. Hardop sprak Stefanus uit wat hij zag, vs.56. Daarmee greep hij terug op wat Jezus tijdens zijn proces zei: 'Vanaf nu zal de Mensenzoon gezeten zijn aan de rechterhand van de Almachtige' (Luc.22:69). In feite zei Stefanus tegen z'n toehoorders: 'Toen hebben jullie Jezus niet willen geloven, maar nu zie ik Hem in de hemel zoals Hij heeft aangekondigd.'

Via Stefanus' woorden strekte God nog eenmaal zijn armen naar hen uit, gedachtig aan het gebed van zijn Zoon: 'Vader, vergeef het hun, ze weten niet wat ze doen.' Daarmee rekenend gaf God hen bij deze gelegenheid nog eens een kans. Maar ze weigerden zijn uitgestoken hand te grijpen en stenigden Stefanus. Stervend sprak Stefanus zijn meester nog eens na: 'Reken hun deze zonde niet aan.' Ook naar dit gebed heeft God geluisterd, want een van de deelnemers, een zekere Saulus, die op de mantels paste, werd een belangrijk apostel van Jezus. Zo is God: hoe koppig mensen zich ook tegen Hem afzetten, Hij kan langs ongedachte wegen hun hart bereiken.

Handelingen 8:4-40

Na Stefanus' terechtstelling barstte er een vervolging los tegen de gemeente, waardoor de gelovigen overal heen zwierven. De zaak van Jezus van Nazaret leek op niets uit te lopen. Maar zo groot is Christus' macht (om met art.13 van de Ned. Geloofsbelijdenis te spreken) dat Hij in staat is zijn werk zeer goed en rechtvaardig te beschikken, ook al handelen de duivelen en de goddelozen onrechtvaardig. Want wat gebeurde er? Juist doordat de gelovigen overal verspreid werden, werd ook het evangelie van Christus overal doorgegeven. Zo bleek het evangelie aan te slaan in Samaria. Een geweldig wonder. Allereerst omdat Samaritanen erg negatief tegenover joden stonden. Bovendien hadden ze lang in de ban geleefd van een magiër. Maar Christus' Geest wist de harten te bereiken, terwijl de magiër onschadelijk werd gemaakt. Daarnaast werd het evangelie door Filippus (een collega van Stefanus) verteld aan een Ethiopische minister, die van een verblijf in Jeruzalem naar zijn land terugkeerde. Hij was erg geïnteresseerd in het Oude Testament, maar om z'n handicap (hij was een eunuch) had hij geen toegang gekregen in de tempelvoorhof (Deut.23:1). Uitgerekend deze ontmande werd gedoopt, waarmee een profetie uit Jes.56:3-5 werd vervuld, want hij hoorde zonder enige beperking bij Christus. Geen wonder dat de man na zijn doop z'n weg naar huis vol vreugde vervolgde. Wat heb je nog meer te wensen als je helemaal aanvaard bent door Gods Zoon, onze Heer Jezus Christus?

Handelingen 9:1-31

De kerk is niet van ons. Zij is eigendom van Jezus Christus. Als Saulus dan ook de leden van de kerk vervolgt, zegt Jezus tegen hem: Saul, Saul waarom vervolgt je mij? God bewerkt in het leven van Paulus een niet te geloven ommekeer. Van vervolger van Christus wordt hij verkondiger van Christus. Andere christenen kost het moeite om in dit wonder te geloven. Maar geloven blijft altijd een wonder.

Handelingen 9:32-10:16

De zendingsactiviteit van de apostelen wordt begeleid met wonderen. Maar het zijn geen mogelijkheden waarover de apostelen beschikken. Dat hoort ook de verlamde Aeneas. Zelfs de dood verliest tegenover de Here alle macht. Dat ervaart Dorcas. Bij alles wat ze doen, zitten de apostelen ook nog in de leerschool van Jezus: ze moeten leren dat ze met het evangelie niet alleen naar hun volksgenoten toe moeten. Petrus ervaart dit wel op een heel bijzondere manier.

Handelingen 10:17-48

Petrus krijgt als antwoord op een visioen, mensen aan de deur die hem vragen om bij de niet jood Cornelius binnen te gaan. Cornelius leert dat je in de kerk nooit mensen moet vereren. Petrus houdt een echte Christusprek. En het raakt de toehoorders en de Geest valt op hen. Zij geloven, en zij worden gedoopt.

Handelingen 11

Petrus moet zich in de broederkring verdedigen. Met wat hij heeft meegemaakt, maakt hij duidelijk dat God geen exclusieve rechten meer laat gelden voor de gelovigen uit de joden. Ondertussen groeit de kerk. Tegen de verdrukking in. Of zoals wordt gezegd: het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk. Hier was martelaar uit de vroege kerk: de trouwe diaken Stefanus. Mensen trekken naar veiliger plekken maar zo breidt de kerk zich als een olievlek uit. Barnabas en Paulus worden zendelingen. Aan de mensen in de stad Antiochië hebben we het te danken dat volgelingen van Christus voor het eerst de naam christen hebben gekregen.

Handelingen 12:1-13:12

Petrus lijkt na Stefanus de volgende leider van de kerk te Jeruzalem te worden die wordt gedood. Maar God heeft hem nu nog op aarde nodig. Petrus ontkomt door goddelijk ingrijpen. De mensen die ervan horen kunnen het eerst niet geloven terwijl ze bijeen in gebed waren en zeker om zijn vrijlating gebeden zullen hebben. Herodes denkt machtig te zijn, maar komt op het toppunt van zijn roem ten val. Het woord van God zette door en bracht veel mensen tot geloof. Zo wies het woord.

Handelingen 13:13-52

Paulus maakt aan zijn volksgenoten duidelijk dat de Here Jezus er op dezelfde wijze is voor joden en niet joden. Nogal wat joden hadden het er erg moeilijk mee. In Perge opent Paulus hun de ogen door hen de kerkgeschiedenis voor te houden. Dat Jezus de macht over de dood heeft, raakt de mensen diep. Maar afkerige joden komen in verzet en lasteren de zendelingen.

Handelingen 14

Ook in Ikonium bezoekt Paulus eerst weer zijn volksgenoten in de synagoge. Ook hier komt strijd. Het leven van de zendelingen loopt gevaar en daarom wijken ze uit naar Lystra. Zij doen er een wonder met als gevolg dat de mensen hen als goden zien. Joden van elders zetten de mensen tegen hen op zodat het tot een steniging komt maar Paulus blijft leven. Vervolgens gaan Gods boodschappers weer terug langs de eerdere plekken waar volwaardige kerken worden gesticht door ouderlingen aan te stellen.

Handelingen 15:1-35

Een snelgroeïende kerk brengt veel mensen samen met diverse meningen. En dat geeft gemakkelijk spanning. Hier gaat het vooral om de verschillen tussen gelovigen uit de joden en uit de kring van de niet-joden. De joden dachten: je zet toch niet zomaar allerlei vaste gebruiken aan de kant. De spanningen liepen hoog op in de stad Antiochië, naar aanleiding van de besnijdenis. In Jeruzalem wordt vervolgens een eerste synode gehouden. Men besluit onder de leiding van de Heilige Geest van welke dingen de gelovigen uit de heidenen zich zullen onthouden. De besluiten worden ook schriftelijk aan Antiochië overgebracht.

Handelingen 15:36-16:15

De bijbel toont ons de realiteit van het kerkelijke leven uit de vroege kerk. Het is niet allemaal mooi. Wat een vervelend moment: de ruzie tussen Paulus en Barnabas. Er is sprake van verbittering. Toch gaat het zendingswerk wel door. En nu nog meer uitgebreid. God gebruikt deze kromme weg van mensen voor een sterkere uitbreiding van zijn kerk. De besluiten van Jeruzalem worden telkens in de gemeenten die worden bezocht, doorgegeven. Paulus en zijn vriend Silas weten niet wat er precies aan de hand is als de Heilige Geest hun weg zo leidt dat ze tenslotte bij de zee kust terecht komen. Het blijkt Gods bedoeling te zijn dat de boodschap nog veel verder gaat: Europa in.

Handelingen 16:16-40

In de stad Filippi gebeuren de meest wonderlijke dingen. De stroom van waarzeggende boodschappen houdt op. Dure toverboeken kunnen in het vuur; deze zijn waardeloos geworden. De gevangenebewaarder wordt gevangene door God de Here en met heel zijn huis gedoopt. Paulus weet ook van wanten als het gaat om de rechten die hij heeft als Romeins burger.

Handelingen 17

In Thessalonica komt weer een scherpe tegenstelling tot uiting onder hen die God kennen, maar vervolgens wel of niet in Jezus als de beloofde Messias geloven. Er wordt een lastercampagne opgezet doordat men zegt dat Paulus en de zijnen met een nieuwe koning op de proppen komen en dat zou een concurrent van de Romeinse keizer kunnen zijn. Ook in de plaats Berea weten de lasteraars hen te vinden. En dus moeten ze ook hier ook weer vandaan, naar Athene en spreekt Paulus voor hooggeleerde mensen. Met als gevolg dat het evangelie van Jezus in een hoge versnelling de wereld rondgaat. In Athene knappen de meesten af op het voor hen gloednieuwe idee dat er een opstanding van dode lichamen zal plaatsvinden.

Handelingen 18

In de stad Korinthe oefent Paulus een tijdlang zijn oude vak weer uit. Maar als zijn medewerkers bij hem komen gaat hij weer vol voor de prediking.

Ook hier stuit zijn prediking bij de joden op verzet. Als hij niet meer in de synagoge mag komen, krijgt hij elders onderdak. Opvallend is wel dat de overste van de synagoge met heel zijn huis tot geloof komt. Op last van de Here moet Paulus hier langer blijven want er zijn in deze stad veel mensen die in God gaan geloven. Een poging van de joden om de landvoogd voor hun karretje te spannen mislukt finaal. Van Korinthe gaat het naar de overkant van de zee, naar Efeze. En na een kort verblijf zet Paulus koers naar Caesarea. In Efeze is een evangelist heel actief die tegelijk ook nog verder onderwijs nodig heeft.

Handelingen 19:1-20

Paulus, weer terug in Efeze, moet uitleg geven over het verschil tussen de doop van Johannes en de doop van Jezus. Krachten van de Geest breken los als mensen de christelijke doop ontvangen. Drie maanden lang is prediking in de synagoge mogelijk. Maar dan is het gebeurd. De prediking over Jezus wordt heel opvallend 'de weg' genoemd en doet denken aan Jezus' uitspraak: Ik ben de weg. God versterkt de prediking door het laten gebeuren van wonderen. Het doet boze geesten op de vlucht gaan en doet mensen een vuur ontsteken om hun goddeloze toverboeken te verbranden.

Handelingen 19:21-40

In Efeze zijn de verkopers van Artemis tempeltjes de wanhoop nabij.

De prediking van Paulus was de dood voor deze handel. De wereldse overheid komt de kerk te hulp als massa's mensen schreeuwend in het theater roepen dat Artemis groot is. De secretaris van de stad waarschuwt de mensen. Voor je het weet zal de Romeinse overheid de stad kunnen beschuldigen van oproer.

Handelingen 20:1-16

Paulus' dienstjaren in Efeze waren wel de zwaarste van zijn leven. Zou hij tijdens zijn drie zendingsreizen ooit zoveel tegenstand ontmoet hebben als daar? Toch heeft hij zich vol liefde en zelfopoffering gegeven voor de opbouw van een christelijke gemeente in die stad. Lees daarover ook zijn brieven 1 Timoteüs en Efeziërs.

Halverwege zijn werkperiode in Efeze heeft Paulus al een reis naar Achaje en Macedonië gemaakt. Na zijn afscheid van Efeze reist hij opnieuw via diezelfde regio's, maar nu is hij op weg naar Jeruzalem (19:21). Hij bezoekt de gemeenten en spreekt de gelovigen moed in. Zo ook in Troas waar Paulus enkele dagen na het Paasfeest (gevierd in Filippi) aankomt en een week blijft. Na de zondagse kerkdienst waarin ook het Avondmaal wordt gevierd, spreekt Paulus de gemeente toe. Dit duurt tot na middernacht (ja, ja, dat waren nog eens tijden!). Het is laat, de vergaderzaal zit propvol en het is er warm door de vele lampen. In één woord: slaapverwekkend. Eutyclus valt uit het venster. Hij is op slag dood, maar wordt opgewekt door Paulus. Die gaat gewoon weer verder met zijn toespraak: tot de morgen. Maar de christenen in Troas gingen opgewekt naar huis. Paulus had ze buitengewoon bemoedigd, door zijn woorden en zijn daden. Wie levert daarvoor niet graag zijn nachtrust een keertje in?!

Handelingen 20:17-38

Paulus wil graag het Pinksterfeest in Jeruzalem doorbrengen. Daarom gaat hij met zijn gezelschap per schip verder. Om geen tijd te verliezen passeren ze Efeze en maken een stop in Milete (zie de kaart van Paulus' zendingsreizen). Per bode vraagt hij de ouderlingen van Efeze om hem daar te ontmoeten. Dat doen ze met liefde.

We zijn als bijbellezers getuige van een van de meest ontroerende momenten in Handelingen: het afscheid tussen Paulus en de ouderlingen van Efeze. Ze zullen elkaar niet meer zien. Beide partijen staan moeilijke tijden te wachten. Er is alle reden om tranen met tuiten te huilen (zendelingen weten ervan mee te praten). Behalve een moeilijk afscheid, is het ook een fijn afscheid: Paulus spreekt over zijn dienen van Christus; hij spreekt de ouderlingen moed in en hij spoort ze aan om de Here trouw te blijven ondanks verzet en vijandschap (dat was in Efeze niet gering). En dan bidden ze samen. Schitterend! Belangrijk ook voor ouderlingen vandaag. (Tip: lees dit gedeelte langzaam en laat elke zin een poosje op je inwerken.)

"En zij deden hem uitgeleide naar het schip." Ze scheuren zich van elkaar los en zullen nog wel lang naar elkaar gezwaaid hebben. Weg uit het oog, maar dichtbij in het hart!

Handelingen 21:1-26

Via-via komt Paulus in Tyrus aan. Daar blijft hij een week. Ook daar is weer een afscheid met gebed! Dan komt het gezelschap in Caesarea en logeert "verscheidene dagen" bij evangelist Filippus en zijn vier dochters-profetessen. Had men in Tyrus Paulus al afgeraden – door de Geest! – om naar Jeruzalem te gaan, in Caesarea wordt er zwaar geschut in stelling gebracht: Agabus uit Judea profeteert met handen en voeten de gevangenneming van Paulus, opnieuw door de Geest! Maar Paulus is niet te vermurwen: hij is bereid om zelfs te sterven voor de naam van Jezus. De enig mogelijke reactie: "Laat de wil van de Here gebeuren!"

In Jeruzalem worden Paulus en zijn reisgenoten hartelijk welkom geheten door de broeders. Ze logeren bij Mnason, maar gaan de dag na aankomst meteen Jakobus, de 'leider' van de gemeente van Jeruzalem (halfbroer van Jezus, schrijver van de Brief van Jakobus), bezoeken. De complete 'kerkenraad' is daarbij aanwezig. Men looft God om wat Hij onder de heidenen door Paulus' dienst heeft gedaan. Trouwens, ook veel Joden zijn tot geloof gekomen. Alleen, daar zit wel een probleem, want die Joodse christenen blijven zich houden aan de Joodse traditie. En dan komt er iets wat toch wel vragen oproept: Paulus wordt gevraagd om mee te werken aan een Joods ritueel. En hij stemt nog toe ook! Het lijkt wel of Paulus en Jakobus terugkomen op het kerkenraadsbesluit in Handelingen 15! Toch is dat niet zo. Ze doen juist een uiterste poging om Joden- en heidenchristenen bij elkaar te brengen. Om een lang verhaal kort te maken: a) *situatie*: de gemeente van Jeruzalem zit blijkbaar in een spagaat door aanhoudend onbegrip van Joods-christelijke kant met betrekking tot Paulus' zendings-methode; b) *doel*: het verzoek aan Paulus is alleen bedoeld om de kritiek van deze Joden-christenen te pareren en om ze gerust te stellen; c) *strategie*: net zoals Paulus bij de heidenen de Grieken een Griek was, is hij nu de Joden een Jood; niet meer dan dat. Hand. 15 blijft dus overeind! Zendingswerk vraagt veel geduld: dat hebben wij vaak niet. God wel.

Handelingen 21:27-22:21

Paulus wilde graag met Pinksteren in Jeruzalem zijn (20:16). Het lijkt erop dat dat gelukt is. Dat blijkt uit het feit dat Joden uit Asia (verstrooiing) hem in de tempel signaleren. Die zijn natuurlijk naar het *joodse* Wekenfeest gekomen. Tijdens dat feest is destijds de Heilige Geest uitgestort en daarom valt het *christelijke* Pinksterfeest op dezelfde dag. Maar juist deze Joden uit Asia zijn Paulus' grootste vijand. Ze trekken meteen hun (onterechte) conclusie: die Paulus heeft de tempel ontwijfd. Ze grijpen hem bij de kraag en ontketenen in Jeruzalem een enorme rel. (NB: het gaat hier om Joden, niet om Jodenchristenen).

Als het Romeinse garnizoen niet ingegrepen had, was Paulus vast en zeker gelyncht. En dat op basis van een hele serie misverstanden. De commandant kan uit de heksenketel niet gewaar worden wat er aan de hand is en laat Paulus geboeid afvoeren naar de kazerne. "Weg met hem", gilt de massa, net als bij Jezus' veroordeling. Paulus krijgt permissie om de kokende menigte toe te spreken. Wonderlijk genoeg wordt het op Paulus' wenk "geheel stil." Hij verdedigt zich – in het Hebreeuws: voor alle Joden begrijpelijk – door zijn levensverhaal te vertellen (Hand. 9), en zo een krachtig pleidooi voor Christus te houden. Blijde boodschap!

Handelingen 22:22-23:11

Op het moment dat Paulus de zwijgende menigte vertelt dat hij door de Here zelf naar de heidenen is gezonden, breekt de hel los. Deze man mag niet blijven leven. De commandant laat hem naar de kazerne brengen. Hij wil hem laten geselen en dan verhoren. Maar Paulus is een Romeins burger en mag daarom niet zonder vorm van proces veroordeeld worden (niet-Romeinen blijkbaar wel). De volgende dag laat hij Paulus voorkomen voor het Joodse Sanhedrin. Hij wil weten wat voor beschuldiging ze tegen hem hebben. De zitting duurt niet lang. Paulus speelt op een handige manier de partijen van de Farizeeën en de Sadduceeën tegen elkaar uit, door te zeggen dat hij – zelf een Farizeeër – terecht staat in verband met zijn hoop op de opstanding uit de doden (dat is inderdaad de kwestie, zie Mat. 28:11-15, 1 Cor. 15). De Romeinse commandant laat Paulus terugbrengen naar de kazerne. Daar laat de Here hem weten dat hij zo ook in Rome van Hem moet getuigen. Hij zal toch nog in Rome komen. Op Gods tijd (19:21, Rom. 1:8-15)!

Handelingen 23:12-35

Een complot van meer dan 40 Joden tegen Paulus: ze vervloeken zich met de gelofte niet te zullen eten en drinken voor zij Paulus hebben gedood (dit gaat verder dan een eed – NBV). Ze vragen de Joodse Raad Paulus opnieuw te laten voorkomen. Dan zullen zij onderweg met hem afrekenen. Kennelijk gaat de Joodse overheid positief in op de plannen voor deze aanslag. Paulus' neef krijgt er weet van en licht Paulus in. Deze laat zijn neef bij de commandant brengen. Die moet dit weten. Hij neemt meteen passende maatregelen. 's Avonds laat hij Paulus onder strenge bewaking naar procurator Felix in Caesarea brengen. Per brief geeft hij de stadhouder tekst en uitleg. Hij laat duidelijk uitkomen dat volgens hem Paulus vrijspraak verdient. Opmerkelijk dit verschil in benadering tussen Joodse en Romeinse gezagsdragers, of – anders gezegd – tussen godsdienstige en wereldlijke leiders.

Handelingen 24

Binnen een week geeft een afvaardiging van het Sanhedrin, onder leiding van hogepriester Ananias in eigen persoon, en vergezeld van een gladde advocaat – ene Tertullus – acte de présence. Ze dienen bij Felix een aanklacht in tegen Paulus. In aanwezigheid van Paulus houdt de advocaat zijn requisitoir. Hij begint met zoete broodjes en eindigt met leugens. Ook commandant Lysias krijgt een veeg uit de pan, omdat hij de Joodse rechtsgang met grof geweld in de weg gestaan zou hebben. (Die groep gezworenen zal intussen wel flink honger en dorst hebben, zou het niet?) Paulus is er niet van onder de indruk en verdedigt zichzelf overtuigend. Hij heeft niets uitgelokt. Er is geen enkel bewijs tegen hem. Paulus schaamt zich er niet voor om voor zijn christen zijn uit te komen ("de Weg"). Dat is de enige reden waarom de Joden hem ter dood willen veroordelen. Felix, die heel goed van "de Weg" op de hoogte is, verdaagt de zaak. Paulus wordt gevangen gehouden onder een 'mild regime'. Hij mag "uit zijn kring" bezoek en verzorging ontvangen. Felix en zijn vrouw Drusilla laten zich regelmatig nog verder informeren over het geloof in Christus. Vrijuit preekt Paulus het evangelie aan het hof (vgl Fil. 1:13). Wat een zegen van God! Maar wat zou er bij Felix eigenlijk achter zitten? Geloof? Tactiek? We horen over angst, over losgeld en over de Joden ter wille willen zijn. Jammer. Met een dubbele houding komt je niks verder.

Handelingen 25

Festus volgt Felix op. Paulus zit nog steeds gevangen. En de Joodse leiders zijn hem nog steeds niet vergeten. (Ik denk opnieuw aan die samenzweerders. Als ze zich aan hun vervloeking gehouden hebben, is geen van hen nu meer in leven, zou je zeggen. Of zouden ze...? Als dat zo is, hebben de Joden geen been meer om op te staan. Dan meten ze met twee maten.) De geschiedenis herhaalt zich: opnieuw zware aanklachten van de Joden zonder enig bewijs, weer een verdedigingsronde van Paulus, en een voorstel van de procurator met de bedoeling de Joden te paaien. Maar nu is het afgelopen! Paulus beroept zich op de keizer.

Dan komen Koning Agrippa en zijn vrouw Bernice Festus begroeten. Festus legt Agrippa de zaak voor. Hij geeft wel een wat gekleurd verslag, maar geeft de kern wel nauwkeurig weer: het gaat over "een zekere Jezus die dood is, van wie Paulus beweerde dat hij leeft". Agrippa wil die Paulus wel eens horen. Wellicht kan hij Festus dan adviseren over de inhoud van de brief aan de keizer. Want wat moet hij schrijven over deze onschuldige? Je kunt hem toch niet om zijn geloof in Jezus veroordelen?

Handelingen 26

Paulus volgt de gebruikelijke retoriek: eerst prijst hij Koning Agrippa om zijn kennis van het jodendom. Hij zal Paulus vast en zeker begrijpen. Paulus' samenvatting van de eeuwenlange hoop van Israël en zijn eigen levensverhaal vloeien door elkaar. Opnieuw benadrukt hij dat Christus zelf hem gezonden heeft naar de heidenen "om hun ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Mij" (vs 18).

Paulus heeft gehoorzaam die opdracht uitgevoerd en Joden en heidenen opgeroepen om zich te bekeren. Maar nu willen de Joden hem hierom veroordelen! Hij heeft toch niets anders gezegd dan Mozes en de profeten. Het enige verschil is dat het toen belofte was en dat die belofte nu vervuld is. Als je hierover nadenkt, is het toch wel te zot voor woorden dat mensen gaan oordelen over Gods werk. De mens op Gods stoel. Hiermee zijn we echt terug bij af: de zondeval in Gen. 3! De Joden gaan God narekenen ... en met Hem afrekenen (eerder ook al: Hand. 4/5). Festus kan het allemaal niet meer volgen, maar Agrippa weet drommels goed waar Paulus het over heeft. Hij kent immers zelf de profeten. Maar – opnieuw: jammer – wanneer Paulus hem te dicht op de huid komt, laat hij de zitting beëindigen. Maar de beide hoogheden zijn het erover eens dat Paulus onschuldig is. Als hij zich niet op de keizer had beroepen, zou hij nu vrij zijn. Wonderlijk: mensen proberen Gods werk te stoppen, maar het breidt zich alleen maar uit (vgl 8:1 en 4). God is er zelf bij! Bij zendingswerk is het altijd: Immanuël.

Handelingen 27:1-26

Varen, varen over de woeste baren: Lukas schrijft een spannend verhaal over Paulus' reis naar Italië. In Jeruzalem was hij bijna door de Joden vermoord, op zee dreigt het schip waarop hij reist met man en muis te vergaan. Je houdt soms de adem in. Maar zoals altijd: God beschermt Paulus en zijn reisgenoten. Paulus' werk is immers nog niet klaar. De reis moet dus wel goed aflopen! (Tip: Lees het verhaal in één ruk uit en pak er een kaart bij.)

Is het je opgevallen? Paulus functioneert ongevraagd als loods. Helaas luistert de schipper niet naar de wijze adviezen van deze door God geïnspireerde landrot. Ze vertrekken van Goede Rede (Gronings: Schierhoavens) op Kreta. Het weer lijkt goed, maar dat duurt niet lang: de zgn Eurakylon jaagt de golven op. Die beuken de rondobberende boot. Het is noodweer. Paulus stelt de mensen gerust met de openbaring die hij van God gekregen heeft: niemand zal omkomen. Als je dat nu maar gelooft! God heeft nog nooit gelogen.

Handelingen 27:27-28:10

Wat zullen al die mensen (276 man) bang geweest zijn. Ondanks Paulus geruststellende woorden. Wat zullen ze voor hun leven gevochten hebben. Wat zullen ze moe geweest zijn. En hongerig. Wie heeft er nu zin in eten in zulke omstandigheden? Toch gaan ze eten, op aandringen van Paulus. En dan komt de landing op Malta: er valt niet één slachtoffer. God doet wat Hij via Paulus heeft beloofd. Wat een geweldige God. En de reactie van al die geredde mensen op deze wonderlijke redding? Onbekend!

De schipbreukelingen worden door de Maltezers hartelijk verwelkomd en opgevangen. Ze stoken een groot vuur tegen de kou. Daarbij gebeurt er iets waardoor de positie van Paulus meteen helder wordt. Hij wordt door een gifslang gebeten – conclusie van het heidendom: straf van de wraakgodin Dikè – maar er overkomt hem niets ongewoons – nieuwe conclusie van het heidendom: hij is zelf een god. Ook dat is niet zo, maar Paulus is wel door de Geest in staat om grote wonderen te doen tot eer van de levende God. Die naam mag hij op Malta verkondigen in woord en daad.

Handelingen 28:11-31

Via Puteoli waar Paulus en de zijnen een week lang bij broeders en zusters logeren (een fijne verrassing) arriveren zij in Rome. Ze worden ingehaald door christenen die al op de hoogte zijn van de recente gebeurtenissen. "Toen Paulus hen zag, dankte hij God en greep moed." Hij krijgt een eigen woning, met een soldaat als bewaker.

Paulus is nu eindelijk in Rome. Hij ontmoet er de gemeente aan wie hij enkele jaren geleden al een brief geschreven heeft. Deze gemeente is gesticht door en bestaat uit niet-Joodse christenen. Dat blijkt al uit de brief van Paulus aan de Romeinen. Het blijkt ook uit wat er enkele dagen na Paulus' aankomst gebeurt: hij zoekt contact met de Joodse leiders. Dezen zijn niet op de hoogte van Paulus' "belevissen" en stellen zich neutraal op. Ze willen graag Paulus' denkbeelden vernemen. Tot nu toe hebben ze zich blijkbaar niet met de kerk in Rome bemoeid. Ze weten alleen dat deze 'secte' overal tegenspraak vindt. Wanneer Paulus de Joden het evangelie verkondigt, geven sommigen wel gehoor, maar anderen blijven ongelovig. Na een ernstige vermaning van Paulus, vertrekken zij al ruziënd.

Twee jaar lang verblijft Paulus in Rome. Zonder angst en zonder belemmering verkondigt hij het Koninkrijk van God en geeft onderwijs over de Here Jezus Christus. Hoe het verder met hem gegaan is, wij weten het niet. Wel is duidelijk dat hij in Rome een spilfunctie vervulde voor de prediking van het evangelie in het Romeinse rijk. Vanuit de hoofdstad gaat het evangelie in alle richtingen tot aan de einden van de aarde (1:8).